ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4008 | 7 / 19 ՄԱՅԻՍ 1899 | ՈՒՐԲԱԹ | 9 ՄԱՅԻՍ 1317 | ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4008

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊՈԼԻՍ, Դալաթիա, Նորատունկեան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Յեղինակաց թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Տանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլ. դեր-հիւպատոս Պ. Սաուէլի տեղեկագրին բովանդակութիւնը և անոր գլխաւոր կէտերու մասին մեր դիտողութիւնները, զոր յաջորդաբար հրատարակեցինք այս էջերուն մէջ, մասնաւորապէս վաճառական դասին ուշադրութիւնը գրաւած ըլլալով, շահեկան կը համարինք մեր ընթերցողներուն ներկայացնել նաեւ Կ. Պոլսոյ Առեւտր. Սենեակի Լրագրին տեսութիւնները այդ կարեւոր խնդրի մասին։

Կատարելապէս համամիտ ենք յարգելի հիւպատոսին թէ — կը գրէ Առեւտ. Լրագիրը — քանի մը մեծ տուներէ զատ՝ որոնք առաջնակարգ դիրք մը կը գրաւեն Թուրքիոյ մէջ՝ անգլիական վաճառականները երկրորդական դեր մը կը կատարեն մեր հրապարակին վրայ. բայց համակարծիք չենք իր ծայրայեղ յոռետեսութեան՝ ի մասին թուրքեւանգլիական վաճառականութեան վիճակին։ Եւ արդարեւ, օսմ. մաքսատուց վճարագրութեան նայելով, Թուրքիային Անգլիա զրկուող օսմ. արտադրութեանց գումարը որ 1894ին 573 միլիոն 598,326 ղրշ.ի կը հասնէր, յաջորդ տարին բարձրացած է 595 միլիոն 391,442 ղրշ.ի։ Այդ թուականէն ետքի մաքսային վիճակագրութիւնները հրատարակուած չեն տակաւին։ Դարձեալ անգլ. արտադրութիւններուն Թուրքիա ներմուծման, 1895ին 931,522,445 ղրշ.ի կը հասնէր անոնց գումարը, մինչ նախորդ տարին (1894) 905,498,045 ղրշ. էր միայն։ Այս թուանշանները յստակօրէն ցոյց կու տան որ, հակառակ հիւպատոսին ենթադրութեան թէ անգլ. վաճառականութիւնը յարատեւ անկման մէջ է այս տեղ, օսմ. երկիրները ոչ միայն սպառման ընդարձակ կեդրոններ են Մեծն-Բրիտանիոյ արտադրութեանց համար, — չատ աւելի՝ քան ինչ որ չեն Ֆրանսայի, Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Իտալիոյ, Ռուսիոյ եւ Մ. Նահանգներուն համար, — այլ եւ մէկ տարիէն միւսը՝ անգլ. արտադրութիւններուն Թուրքիա ներածումը 26 միլիոն ղրշ.իյաւելում մը կրած է, և փոխադարձն ալ անոր մօտ։ Այս պայմաններուն մէջ, հարկ չկայ չափազանցելու անգլ. գործարանատէրերուն դէմ իրենց օտարազգի մրցակիցներուն մրցումը։

Սա կայ միայն որ, իրերը մօտէն քննելով, թերեւս պիտի տեսնուի թէ կարգ մը ուրիշ երկիրներու վաճառականութիւնը, որ այս պահուս Թուրքեւանգլիականէն չատ վար է, Թուրքիոյ մէջ անգլ. վաճառականութեան ազետաբեր ըլլալու համեմատութիւններով կը ծաւալի։ բայց այս պարագան, մէկուն կամ միւսին վհատութիւն չպատճառելէ զատ, ընդհակառակը գործնական դասի տեղ ծառայելու է։

Անգլիոյ մրցակից երկիրներուն մէջէն, Առեւտր. Սենեակի Լրագիրը օրինակ կառնէ Գերմանիան՝ քննելու համար թէ ի՞նչ պատճառներով անոր արտադրութիւնները անդիականները գլիլ անցնելու վրայ են։ Աչքի զարնող առաջին բանը սա է թէ, օր օրի Թուրքիոյ մէջ կը շատնան գերմանացի առեւտր. գործակալներ որոնք նուազ հպարտ և աւելի դրաւիչ ըլլալու առաւելութիւնը ունին, Արեւելքի վաճառականութեան մէջ գերազանցապէս յարգի ձիրքեր։ Հոն ուր անգլիացի գործարանատէրը չի հաճիր անգամ իր ապրանքներուն նմոյշները և գիներուն ցուցակը զրկել եւ գէթ թղթակցութեամբ յարաբերութիւն հաստատել, գերմանացի գործարանատէրը իր ներկայացուցիչը կը զրկէ ապապրանք ստանալու համար, ի հարկին համակերպելով գիներու և վճարման եղանակի մասին եղած ծայրայեղ պահանջկոտութիւններուն. և այս՝ իրեն գրաւելու համար անտաղ յաճախորդներ զոր կամաց կամաց կ'ընտելացնէ մեծամեծ զիջողութիւններ ընելու դրութեանը շնորհիւ, ինչ որ օգտակար է մանաւանդ վաճառականութեան մէջ։

Առեւտր. Լրագիրը համամիտ է անգլ. հիւպատոսին թէ Անգլիոյ վաճառականութիւնը Թուրքիոյ մէջ ընդարձակելու համար պէտք է որ անգլիացի գործարանատէրերը կարող ներկայացուցիչներ զրկեն հոս, որոնք գիտնան քիչ մը յարմարիլ դնորդներու ճաշակին և պահանջումներուն։ բայց իրաւամբ գիտել կու տայ թէ անհամաձայն է այն կէտին վրայ ուր հիւպատոսը կ'ըսէ թէ Թուրքիոյ ընկի տարբը, — վաճառական, յանձնակատար առեւտր. գործակալ, — զնաած է անգլ. ապրանքներու ներմուծման՝ ի Թուրքիա։ Մեր պաշտօնակիցը ձեռնհասօրէն կը յայտարարէ թէ իրողութիւնը ասոր ճիշդ հակառակը կ'ապացուցանէ, ինչպէս մենք ալ մանաւորելով խօսքերնիս հայ վաճառականներուն վրայ, բացատրած էինք։ Առանց չափազանցութեան կարելի է ըսել որ, եթէ ոչ երեք չորրորդը՝ գէթ կէսը մէկ միլիառ ղրշ.ի մօտ գումարին որ կը ներկայացնէ Թուրքիա ներմուծուած անգլ. ապրանքներուն արժէքը, մանիֆաթուրայի ճիւղին կը վերաբերի, որ՝ նոյն իսկ Պ. Սաուէլի խոստովանութեամբ՝ Թուրքիացի վաճառականներուն ձեռքն է։ Հիւպատոսը կը գանգատի թէ այս վաճառականներուն իրարու դէմ մղած ծայրայեղ մրցումը զնասած է անգլ. արտադրութեանց տեսակին լաւութեանը ու համբաւին։ Առեւտր. Լրագիրը կը պատասխանէ. մրցումը տնտեսական անժխտելի օրէնք մըն է, մատուցումի և խնդրանքի բնական հարկէն առաջ եկած, որուն մէջ մրցողներուն ազդութիւնը դեր չունի։ Իրաւ է որ անգլիացի վաճառականներուն ունեցած արուեստագիտական ծանօթութեանց և ուղիղ (correct) վարմունքին առաւելութիւնները չեն ուրացուիր, կը յարէ Առեւտր. Լրագիրը, բայց միւս կողմէ պէտք չէ մոռնալ թէ ամէն ատեն բաւական չէ լաւագոյն յատկութիւններ ունենալը, այլ նաեւ գոյութեան նշան չտալու թերութիւնն ալ ունենալու չէ, և հիւպատոսին տեղեկագիրը այնպէս մը ցոյց տալ կ'ուզէ թէ անգլիացի վաճառականները չկան Թուրքիոյ մէջ։

Արդ, ըստ որում անգլ. հիւպատոսը կը խոստովանի, թէեւ դաւելով, որ Անգլիոյ արտածման վաճառականութիւնը Թուրքիոյ հետ՝ տեղացի վաճառականներուն ձեռքը կեդրոնացած է, և միւս կողմէ՝ մաքսային պաշտօնական վիճակագրութիւնները յստակօրէն կ'ապացուցանեն թէ Անգլիոյ արտածման վաճառականութիւնը ուրիշ օտար երկիրներու առեւտուրէն չատ աւելի գերազանց է ի Թուրքիա, այս երկու իրողութեանց տրամաբանական հետեւութեամբ՝ Թուրքիացի վաճառականներուն (մեծագոյն մասով Հայեր) միջամտութիւնը ու դերը վնասաբեր եղած չէ բնաւ այդ արտածութիւններուն և անգլիացի վաճառականները սխալ մը գործած պիտի ըլլան եթէ իրենց վարկը պակցնեն այդ վաճառականներուն վրայէն որոնք՝ օսմ. երկրին մէջ և նոյն իսկ Պարսկաստանի հետ ունեցած իրենց բազմաթիւ յարաբերութիւններով, և տեղացի ժողովուրդներուն ճաշակին ու սովորութիւններուն գիտակցութեամբ՝ անգլիական ապրանքներուն սպառման ընդարձակ շահաստան մը (débouché) դարձուցած են Վոլգոյի ափերէն մինչև Պարսկաստանի հեռաւոր նահանգները։

ԿՈՎԿԱՍԻ ԴՈՐԾԵՐ

ԲԱԳՈՒԻ «ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ»Ը

ԲԱԳՈՒ, 27 Ապրիլ.

Ինչպէս որ գրած էի տակէ առաջ, Բագուի Նահանգապետ Պ. Ռօգէի կողմէ կառավարութեան առաջարկուած նոր կանոնադրութեան ծրագիրը ընդունելու եւ կամ մերժելու համար տեղւոյս Հայոց «Մարդասիրական Ընկերութիւնը» որոշեալ օրին իր արտակարգ ընդհանուր ժողովը գումարեց։ Խուռն բազմութիւն մը լեցուած էր այդ իրկոնը։ Ընկերութեան «Ընթերցարան»ը կոչուած անբաւական սրբարանին մէջ, թէ՛ Ընկերութեան անդամներէն և թէ՛ հասարակութենէն մեծ թուով հետաքրքիրներ։ Քանի մը տիկիններ ալ բարեհաճած էին իրենց ներկայութեամբ պատուել ժողովը, եւ ձգել լումանին... Ընկերութեան ճգնաժամի խորհրդակցութեան ու վճռական որոշման մէջ։ Թէեւ չգիտեմ ինչի՛ ծառայեց իրենց ներկայութիւնը, երբ սիրիշին մինչեւ վերջը կուռքի պէս նստան անոնք ու ոչ մէկն ալ իր տեղէն չդրացաւ իսօսք մը ընելու և կամ կարծիք մը յայտնելու համար։

Եթէ ընդհանուր ուշադրաւ երեւոյթ մը կար, այն ալ ժողովականներուն դէմքին առհասարակ տխուր արտայայտութիւնն էր այն անխուսափելի պարտականութեան հանդէպ զոր պարտաւորուած էին գալ կատարելու...։

Կառավարութեան ծրագրի ընթերցումէն յետոյ, նախագահ Պ. Պ. Զուլկասեանց քննական քանի մը կարեւոր հարցասրնդումներ ըրաւ, որոնց ի պատասխան ժողովականներէ մէկ քանին այլ եւ այլ համառօտ ու թեթեւ կարծիքներ յայտնեցին, թերեւս բան մը խօսած ըլլալու պիտէն բռնուած։ Բայց անմիջապէս պարոն մը խօսք բարձրացուց, դիտելով տալով թէ, «Որովհետեւ հարցը ինքնին չափազանց ծանր է, և ապագային նիւթական ու բարոյական մեծ պատասխանատուութեանց ենթակայ, այս պատճառով լաւ չէ՝ համառօտ ու թեթեւ կարծիքներով մոտքերը չփոթել, այլ պէտք է առնել լուրջ նկատողութեան»։ Ուրիշ պարոն մը առաջարկեց բոլորովին մերժել նոր կանոնադրութեան ծրագիրը, և ընկերութեան ունեցած բոլոր կարողութիւնը նուիրել ազգային կարեւոր ու օգտակար հաստատութեան մը, զոր օրինակ Էջմիածնայ Գէորգեան Ճեմարանին։

Վերջապէս ժողովը, որ ժամը 9ին գումարուած էր, 10ը չատ չէր անցած արդէն, երբ Պ. Աստուածատուրը Կաֆաճեանի գեղեցիկ մէկ ճառէն յետոյ՝ որուն բովանդակութիւնը մասնաւորապէս Բագուցիներուն չա՛տ ետ մնացած բարեկրթական զգացմանց շեշտումն էր և յառաջդիմութեան ազդու կոչ մը, ամէն վիճաբանութիւն վերջացած նկատեցաւ։ Յետոյ, ընդհանուր հաւանութեամբ, իբրեւ երկու անխուսափելի անհնպատութեանց փոքրագոյնը՝ որոշուեցաւ ընդունիլ նոր կանոնադրութիւնը։ Միեւնոյն ժամանակ որոշուեցաւ նաեւ աշխատիլ Կովկասի կառավարչապետ Կալիցին Իշխանի միջոցաւ ներքին գործոց նախարարութեան մօտ՝ նոր կանոնադրութեան մէջ գէթ քանի մը անհրաժեշտ լրացուցիչ կէտեր մտցնելու համար, որոնք յիշուած կան Կովկասի Բարեգործական Ընկերութեան համար, 1897 թուական ծրագրուած ընդհանուր կանոնադրութեան մէջ։

Անշուշտ արդէն լսած էք, որ այս Կովկասի Բարեգործական ընկերութիւնն ալ հիմնադիր-նախագահ բժիշկ Պ. Բ. Նաւասարդեանցի նախագահութեամբ թիֆլիզ ընդհ. ժողով գումարելով ընդունած է նոր ծրագիրը, որով և այսուհետեւ կը կոչուի այլեւս ո՛չ թէ «Կովկասեան հայոց Բարեգործական Ընկ.», գաւառներուն մէջ ունեցած իր ճիւղերէն ալ անջատուելով, այլ պարզապէս «Թիֆլիզի Բարեգործական Ընկերութիւն» իր գործունէութիւն ալ սահմանափակելով այս անուան շրջանին մէջ։

Արդ, աւելորդ է ըսել թէ, Հայոց «Մարդասիրականն» ալ ասոնցմէ ետքը ասպարէզ կ'ունենայ գործելու միմիայն Բագու քաղաքին մէջ, ուր կարելի է ըսել թէ մարդասիրական գործի կարիքն ալ այնքան փոքր չէ, և հակառակ տիրող հարստութեան՝ չքաւորութիւնն ու չնչաւոր թշուառութիւնը ամէն փողոցի ներսն ուրեւականի պէս կանգնած են. իսկ փողոցներէն ներս՝ խոնաւ ու մութ գետնայարկերու մէջ այնքան հեծողներ ու հիւծողներ կան։

Կրթական եւ ուսումնական գործունէութեան բարձումը մանաւանդ, այնքան ծանր է որ բնաւ չի թեթեւցներ այլ և այլ բարենպատակ կարգ մը ձեռնարկութեանց թոյլտուութիւնը. օրինակի համար եթէ հարկ տեսնուի՝ քաղաքին մէջ հիմնել նոր ապաստանարաններ.— որբանոց (առանց կրթականի), անկելանոց, աղքատանոց։ Հասցուելիք օգնութիւնները սա տեսակներուն մէջ կը բընորոշուին.—անդործներու գործ հայթայթել, աղքատ արհեստաւորներուն գործիքներ գնել, չքաւոր օրիորդներու օժիտ տալ՝ ամուսնացնել, կարօտեալներուն նպաստ տալ, և ուրիշ կարգ մը երկրորդական ու երրորդական արտօնութիւններ։ Ասոնց բոլորը սակայն, պէտք է գիտնալ թէ ընկերութեան հին կանոնադրութիւնը կը արամադրէր արդէն՝ աւելի ընդարձակ սահմաններով։ Ուրեմն նոր մարդասիրական գործին աւելի զարկ տուող արտօնութիւն մը չկայ նոր կանոնադրութեան մէջ։ Եթէ ընկերութիւնը դարձեալ պիտի կրնայ ընդունիլ ըստ առաջնոյն անհատական նուէրներ և կտակներ, ասոր ալ փոխարէն կը զրկուի այսուհետեւ իրեն ի նպաստ նիւթական օգտին տուած տարեկան միակ երեկոյթէն, որ բաւական մեծ արդիւնք կ'արտադրէր։

Մտրակչիռ է մանաւանդ նոր ծրագրին մէջ յիշուած սա կէտը թէ, պատահած ոեւէ դժբաղդ դիպուածի մը հետեւանքով եթէ երբեք ընկերութեան գոյութիւնը վտանգի ենթարկուի, այն ժամանակ ունեցած բոլոր գոյքը ու դրամը պիտի անցնի քաղաքային ինքնավարութեան, որ եղած կտակները միայն իրենց տրամադրութեան համաձայն գործադրելով, մնացեալը իր վարչական գործերուն պիտի յատկացնէ։

Զարմանալի չէ՞ք գտներ ծրագրին սա կէտը որ, ընկերութեան բանեցուցած դրադարանը փակելու տրամադրութիւնը կը ներկայացնէ։ Ընթերցարանը միայն կը մնայ իր նախկին դրութեամբ, քիչ աւելի սահմանափակ պայմաններով։ Բայց թէ ի՞նչ իմաստ կայ դրադարանը փակելուն մէջ՝ յայտնի չէ, երբ մանաւանդ բաժանորդներու մեծամասնութիւնը, ինչպէս որ նախորդ նամակս վիճակագրական մանրամասն տեղեկութիւններէն երեցաւ՝ Ռուսերէն կը կազմեն, և միայն փոքրամասնութիւնը Հայեր։ Այս կարգադրութիւնը փոխուելու համար ընկերութեան կողմէ կառավարութեան տրուած խնդրագիրը յոյս կայ թէ գուցէ ընդունուի, ինչ որ մեծ բան մը չէ։ Իսկ ամէնէն ցաւալին անտարակոյս՝ արտասահմանեան (*) ուսանողներու յատկացուած նպաստներու դադրեցուցումն է՝ այն օրէն սկսեալ, երբ արդէն կը գործադրուի նոր կանոնադրութիւնը, որով հէք ուսանողները կը դատապարտուին կիսատ թողուլ իրենց ուսումն ու մասնագիտութիւնը, որուն կը հետեւէին։ Բայց մեթէ չպի՞տի զբաղուին բարեսէր ու կրթասէր մարդիկ, որ անձնական միջոցներով ապահովեն այդ անբաղդներու դրութիւնը, գէթ մինչեւ անոնց ուսման շրջանին աւարտիլը։ Հակառակ պարագային, այնպիսի սոսկալի զրկանք մը եղած պիտի ըլլայ, որուն նման երեւակայել դժուար է։

Բագուցի այրերուն քով բարեգործական զգացումը կը պակսի. դժբաղդաբար հայ տիկիններն ալ այսօր կը փայլին այնպիսի անտարբերութեամբ մը որ բնաւ նախանձելի չէ և ոչ ալ երբեք պատիւ կը բերէ իրենց։ Ժամանակ մը, իրաւ է թէ, երբ կարօտեալ երվսեռ գաղթականներու բազմութիւն մը Բագուի Աղքատանոցին մէջ կը գտնուէր, լսած էինք որ մօտայի համար քանի մը օր բարեհաճած էին յանձն առնել երթալ այդ դժբաղդներուն մօտ, և անոնց մերկութիւնը փոքր ինչ ծածկել ու կերակուր տալ կանայի փափուկ կարեկցութեան մը հետ. բայց ինչպէս ըսի՝ այդ բանը միմիայն մօտայի համար ըրած էին և ո՛չ թէ աչքերնուն առջեւ դողդողացող իրական թշուառութեան մեղմացում մը առաջ բերելու ճիշդ գաղափարով։

Առանձ բոլորը տխուր, բայց ճշմարիտ փաստեր են այն նկարագրին, զոր կը կրեն — բացառութիւնները չատ անչնչան — Բագուցի մեր աղգայիններու։ Մարդիկ ամէն բանէ առաջ և ամէն բանէ աւելի իրենց նաթային տենդոտ ու անվերջ շահագործութեան ոչ թէ տէրը, այլ գերին դարձած, խղճի ականջին ամուր գոցած են ամէն կողմէ հասած գթութիւն հայցող ողորմագին աղաղակներուն դէմ։ Իսկ կիները՝ իրենց փառքը, պարծանքն ու վայելչութիւնը սորված են փնտռել ու գտնել՝ միմիայն քաղուչուչ անիւներով զիրենք սուրացնող կառքերուն ու փարթամ արդուզարդերուն մէջ։

Բագու. Ս. Մ. Ծ.

(*) Արտասահման ըսելով պէտք է հասկնալ միայն Կովկասէն դուրս՝ Ռուսաստան, Բեռլսբուրգ, Լէյպ։ 1893էն սկսեալ «Մարդասիրական ընկերութիւնը» արգիլուած էր իր ուսանող սաները զրկել եւրոպական քաղաքներ։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՕՆԱՑՈՅՑ

Մ Ի Ջ Ի Ն Գ

Միջինգ՝ պահոց կէսը կը նշանակէ։ Գաւառներու մէջ որչա՛փ ալ սիրայօժար և ամուր պահք կը պահեն, սակայն պահոց երկարութիւնը՝ օրերու երկարութեան հետ կը սկսի տաղտկալի դառնալ չատերուն՝ մանաւանդ որ չատեր չորաբեկ հացով և անսնունդ կերակուրներով միայն կը սնանին. ասոր համար ամէն ոք պահոց օրերը կը հմրել և միջինգը գալուն կը սպասէ քիչ մը ուտելի կերակուր ուտելու համար։ Շատ տուներ տակաւին առաստաղէն եօթնամեռուը սոխ կախելու սովորութիւնը ունին իբրեւ խորհրդանշան Մեծ պահքի եօթը շաբաթներուն։

Ընտանեկան չրջանի մէջ Միջինգն ալ իր տեղն ու տօնը ունի, նաև իր Միջնաբլիթը, տեսակ մը նկանակ, ուրկէ ամէն տան մէջ կը պատրաստուի։ Խմորին մէջ արծաթ պզտիկ դրամ մը կը դնեն. իրիկուան բոլանդակ ընտանիքը հաւաքուելով, համաձայն աղօթքով մը կը կտրեն նկանակը և ընտանիքին անդամներուն կը բաժնեն հաւասար չափով։ Ով որ մէջը դրամ գտնուող կտորը առած ըլլայ, տան բաղդաւորը կը համարուի, ինչպէս նաեւ տան յաջողութիւնն ու բաղդը անկէ կախուած կ'ըլլայ։ Ասկէ զատ, մասնաւոր յարգանքի առարկայ կը դառնայ և ընտանիքին մէջ պատիւ կը ստանայ։

* * *

Ծ Ա Ղ Կ Ա Զ Ա Ր Դ

Ծաղկազարդ կամ ըստ տեղացւոց «Ծառազարդ» իր անունով կը պաշտամի մեր ընտաւորի եղանակին, որովհետեւ այն չարթուն կը սկսին ծառերը զարդարուիլ գոյնզգոյն ծաղիկներով և կանանչ տերեւներով։ Վանայ համայնապատկերը այս եղանակին չատ գրաւիչ և գեղահրաշ է։ Ամբողջ մշնոլորտը սնուշ բուրմունքով լեցուած է. փողոցներու մէջ, Ջրի առուներու եզերքը տնկուած ուռենիները վրթթած են, և անցորդներուն վրայ իրենց հովանին կը տարածեն։

Ծաղկազարդի տօնը կարծես իգական սեռին յատկացուած տօն մըն է. այն օրը ամէնուրեք ոգեւորութիւն կայ։ Ամէն մարդ կը մրցի իր գոյնզգոյն տարազներով ու զարդարանքներով։ Նորհարսերը մանաւանդ, այդ օրը առաջին անգամն է որ դուրս պիտի ելլեն իրենց հօր տունէն, մի միայն եկեղեցի երթալու համար. շաբաթ և կիրակի օրերը եկեղեցին իգական սեռը գրաւած է գրեթէ ամբողջովին. նոր հարսերն ու հարսնցու օրիորդները առաջին տեղը կը բռնեն. այդ օրը եկեղեցին տեսակ մը ժամադրավայր դարձած է բոլոր անոնց՝ որոնք հարսերը տեսնել կը փափագին և կամ հարսնցու կը փնտռեն։

Մեր Նախնիք եկեղեցին ալ մասնակից կ'ընէին զարդնակապէս, Ծաղկազարդի տօնին Ուռիի կանանչ ոստեր յատուկ օրհնութեամբ կը բաժնուէին ժողովրդեան և ամէն ոք անկէ իր տունը կը տանէր իբրեւ նուիրական առարկայ մը. իսկ թափօրի ժամանակ դպիրները արմաւենիի և ուռենիի ոստեր ի ձեռին, «Որ վեր օրհնեաս» սքանչելի շարականը երգելով շրջան կ'ընէին եկեղեցւոյ մէջ։ Վերջերս այս պարզ ու գեղեցիկ սովորութիւնը ա՛լ չի գործադրուիր։

Վան Խ. Ս.

ԻԶՄԻՐԻ

ԱԶԳ. ՀԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋԸ (*)

Ս. Հռիփսիմեան աղջկանց վարժարանն ալ, որուն ծախքը Տիկին Հռիփսիմէ Գ. Կոստանդեանը Նուիրած էր, որ Պետրոս Ամիրա Եաւուզեանի քրոջ աղջիկն է, ան ալ Մէջ. Աւետիս Էքիզեանի հսկողութեամբ և աշխատութեան կառուցուեցաւ 1849ին։ Այս վարժարանը եւաքին ազգին հաւանութեամբը վաճառուելով՝ ուրիշ ընդարձակ դեղին մը գնուեցաւ որուն վրայ աւելի մեծ և հոյակապ վարժարան մը շինուեցաւ հանգանակութեամբ, Տ. Մեսրոպեան Սրբազանին առաջնորդութեան ժամանակ։ 1853ին, Ս. Աստուածոյ եկեղեցին տակաւին կիսակատար կը մնար և ի վիճակի չէր որ ժամերգութիւն կատարուէր, թէեւ մեծագումար ստակ ծախսուած էր, Պոլսէն յատկապէս ճարտարապետ եկած, մարմարեայ սիւներ գնուած և ուրիշ արտաքոյ կարգի ծախսեր եղած ըլլալով։ Եկեղեցիին երկու կողմի աւանդատուները կիսկատար, դուռները, պատուհանները բաց կը մնային։ Այն ժամանակի հայ եռեւելիները ժողով կազմելով որոշեր են որ այս գործը Աւետիս Էքիզեանը կարող է գլուխ հանել, թէ՛ խնայողութեան կողմէ և թէ՛ ստակ ճարելով։ Ուստի Կոստանդեան, Պալասանեան, Նուպարեան, Տիլսէրեան, Վեմեան և ուրիշներ անոր դիմեցին որ յանձնառու եղաւ ծերութեան հասակին մէջ վերջին անգամ ըլլալով այս գործը կարգադրելու և քիչ ժամանակի մէջ գլուխ հանելով ժամերգութիւնները սկսան։ Թէեւ ծերը և յատակը չնուած չէր տակաւին, բայց նշանակելի է որ երկու հարիւր լիրայի չափ այն օրուան գնով քսան երեք հազար դահեկան քսակէն ծախս ըրած էր այն վիճակին բերելու համար։ Այս գումարը երեք չորս տարիէն ետքը միայն առաւ, ազգային անտուկին նեղութիւն չտալու համար։

1857ին Պայանտրի ժողովուրդին խնդրանքով, հոն երթալով քիչ ժամանակուան մէջ գլուխ հանեց եկեղեցին ու դըպրատան և քահանայից սենեակներուն շինութիւնը. բայց եկեղեցւոյ օծումը 1859ին միայն կատարուեցաւ, մեր մուտը պակասութիւնները լրացուցէլէն ետքը, Թագ-թագեան բարեյիշատակ Պողոս սրբազանի նախագահութեամբ։

Մահէսի Աւետիս Էքիզեանի մահէն ետքը՝ 1868 հոկտ. 18ին, Իզմիրի Առաքելոյս օրագրին խմբագիր Պալդազարեանը գովեստով յիշատակութիւնը բրած էր հանդուցեալին այս բարեպաշտական ու անձնուիրական աշխատութիւններուն։

Գալով Հիւանդանոցին, 1841 էն մինչև 1878 թուականը, երբ Սարաթեանն էֆենտիները շինեցին Հիւանդանոցը— այդ 37 տարուան միջոցին ինչպէս մատակարարուեր է ան, ո՛րքան շինութիւններ, ո՛րքան գործեր կատարուեր են եւ որո՞ւ ձեռքով։ Այդ շրջանի գործառնութիւնները պիտի ստորագրեր մը Աւետիս Էքիզեանի անունը պիտի հանդիպի մէկէ աւելի անգամներ։

Վերջերս Միխիթարեան Միաբանութենէն Հ. Յակոբ Բօսեան, գիտնական եւ բաւմահմուտ վարդապետը «Հայք ի Զմիւռնիա և ի շրջակայսն» գրած երկհատոր գրքին մէջ Մէջ. Աւետիս Էքիզեանի անուան յիշատակութիւնը բրած չէ բնաւ, ի հարկէ յիշատակարան կամ արձանագրութիւն մը գտած չըլլալուն։ Բայց կը կարծեմ որ փոխանակ այնքան մանրամասնաբար հետամուտ ըլլալու արձանագրութիւններու և տապանագիրներու, աւելի կարեւոր պիտի ըլլար, եթէ միանգամ տեղեկութիւն առնուէր թէ Մանիսայի, թէ՛ Մէնեմէնի, թէ՛ Գասապայի և թէ՛ Պայանդրի Հայ ժողովուրդն՝ թէ իրենց եկեղեցիները, վարժարաններ ևուրիշ շինութիւններ ինչպէս կառուցուեր են, որո՞ւ հոգատարութեամբ, որո՞ւ աշխատութեամբ. անոնք մինչեւ այսօր կ'օրհնեն և կը գովեն ըսելով որ «Եթէ այն պատուական և գործունեայ անձը՝ Մէջ. Աւետիս ասա Էքիզեանը չըլլար, մենք կարող չէինք խրթին մը անգամ շինելու։»

Հոգ չէ սակայն, թէ գիրքերու մէջ և յիշատակարաններու վրայ արձանագրուած չըլլայ. հանգուցեալը փառասիրութեան տենչ չունենալով չէր փափագեր որ իր ըրածները ներբողականներով պակուէին, այլ ամբողջ կեանքին մէջ լրիվ աշխատելով իր վարձքը Աստուծմէ առնելու համար կնքեց իր բազմարդիւն կեանքը։

Իզմիր * * *

ՀԻՒԾԱԽՏԻՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ.—Բրոֆէսոր Զէրվիչօ՝ Բարիզի բժշկական Ակադեմիին ներկայացուցեր է դարմանումի նոր եղանակ մը հիւծախտին դէմ, որ է կազոլ անուն կրկին անգամ զրտուած օդ մը շնչել տալ հիւծախտաւորին։ Այդ դարմանը յունուար 15էն ի վեր քանըվեց հիւծախտաւորներու կամ թոքախտաւորներու վրայ փորձուելով, անոնցմէ տասը բոլորովին բժշկուեր են և ինը ապաքինման ճամբուն մէջ կը գտնուին։ Բժշկուածները Ակադեմիին ներկայացուեր են և այլեւս հիւծախտի ոեւէ նախանշանք չեն կրեր։

ՔՈՒՆԻ ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Քոնկոյի երկու սեւամորթներ «քունի ժանտախտին» բռնուած՝ վերջերս Լոնտոն զրկուած էին միսիոնարական Ընկերութեան մը կողմէ։ Այդ ախտը մեծ կոտորած կընէ կեդրոնական Ափրիկէի մէջ։ Լոնտոնի մէջ ասոնց վրայ բժշկական ուսումնասիրութիւն պիտի կատարուէր, սակայն երկուքն ալ յաջորդաբար մեռեր են։ Սեպտեմբեր 24էն ի վեր հիւանդանոց մը կը գտնուէին։ Օրուան մէջ քանի մը ժամ կ'արթննային անուշ առնելու համար և յետոյ աչքերնին կը գոցէին քունէն յաղթուելով։ Բժիշկները չեն կրցած որոշ բան մը ըսել այդ ախտին վրայ որուն՝ արեւադարձային երկիրներու մէջ հաղարաւոր սեւամորթներ զոհ կ'երթան։

(*) Շար եւ վերջ երեկուան համարին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԻՆԸՆԿԷՑՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.—Տէրութեանց բոլոր ներկայացուցիչները, որոնց Լահէ ժամանումը ծանուցինք, այցելութիւն տուեր են Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Պօֆոռի։ Լահէէն կը հեռագրեն թէ տակաւին բան մը որոշուած չէ թէ ի՞նչպէս պիտի կատարուի բացման նիստը։ Ռուսիոյ ներկայացուցիչը Պ. Սթաալ, որ Դեսպանախորհուրդին պիտի նախագահէ, Լահէ ժամանած օրը արտաքին գործոց նախարար Պ. Պօֆոռի հետ այցելեր է Դեսպանախորհուրդին ժողովասրահը, որուն կահաւորումը գնահատեր է։ Սկզբունքով որոշուեր է լրագրական ներկայացուցիչները ընդունիլ միայն բացման նիստին։ Դեսպանախորհուրդին անդամներուն անունը այբուբէնի կարգով հրատարակուած է։ Ընդամէնը քսանչիսնդ տէրութիւն կը մասնակցին և պատուիրակներու պաշտօնական թիւն է իննսունրուութ։ Կան նաև քարտուղարները, մասնագէտները և թարգմանները։ Դեսպանախորհուրդին գումարման առջի իրիկունը (չորեքշաբթի իրիկուն) արտաքին գործոց նախարար Պ. Պօֆոռի բնակարանը ընդունելութիւն մը կատարուեր է, որպէս զի պատուիրակները առիթ ունենան իրարու հետ անձնական յարաբերութիւն հաստատելու։

ՍՊԱՆԵԻԱՄԵՐԻԵԱՆ ՑԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎԵՐՍԿՍՈՒՄԸ.—Ուաշինկթընի սպանիական նոր դեսպան Արքոսի դուքսը արդէն համայ եկած դէպի իր պաշտօնատեղին։ Դուքսը իր յանձնարարագիրները Պ. Մաք Քինլի ներկայացուցած ատեն Մատրիտի ամերիկեան նոր դեսպան Պ. Սթովէյ ալ իր յանձնարարագիրները պիտի մատուցանէ Սպանիոյ խնամակալ-թագուհիին։ Սպանիոյ կառավարութիւնը սա նկատմամբ ընտրած է Արքոսի դուքսը թէ նոր դեսպանը սիրուած անձնաւորութիւն մը պիտի ըլլայ Ուաշինկթընի մէջ, որովհետեւ ամերիկացի մը հետ ամուսնացած է և շատ լաւ կը խօսի անգլերէնը։ Արքոսի դուքսին քարտուղարներն են Պ. Ռիանօ ու Բաքթոր, որոնք շատ լաւ գիտեն անգլիական լեզուն։ Ասոնց առաջինը քարտուղար էր սպանեւամերիկեան հաշտութեան Բարիզի յանձնաժողովին։ Սպանիոյ կառավարութիւնը նաեւ խնամքով ընտրած է զինուորական ու նաւային կցորդները և Հավանայի, Բորթօ-Ռիքոյի ու Մանիլայի սպանիական հիւպատոսները։ Սպանիա ուղած է հարատար և փորձառու անձերու յանձնել՝ յարաբերութիւնները վերսկսելու դժուարին գործը։ Նաեւ իր հին գաղթավայրերուն մէջ հպատակներուն և վաճառականութեան շահերուն պաշտպանութիւնը։ Սպանիոյ համար ամէնէն աւելի կարեւորութիւն ունի առեւտրական յարաբերութեանց և նիւթական շահերու խնդիրը, որովհետեւ բազմաթիւ սպանիացիներ Անթիլեանց մէջ մնացած են և ուրիշներ ալ տակաւին կալուածներ և մեծ շահեր ունին հոն։ Սպանիոյ առեւտուրին և ճարտարարուեստին համար խիստ կարեւոր է կարելի եղածին չափ պահել Անթիլեանց մէջ ունեցած սպառման վայրերը։ Նաեւ այն նպաստաւոր պայմանները զորս հաշտութեան դաշնագիրը Սպանիոյ կը խոստանայ Փիլիպպէսներուն մէջ։ Սպանիա ամէն տարի իր արտադրութիւններէն 135 միլիոն ֆր.ի ապրանք կը ղրկէ Բուսպա, 34 միլիոն՝ Բորթօ-Ռիքօ և 28՝ Փիլիպպէսները։ Սպանիացիները հասկցած են թէ Անթիլեանց մէջ առաջուանին պէս պիտի չկրնան մրցիլ արեւելեան արտադրութիւններուն հետ, բայց Փիլիպպէսնց մէջ կը յուսան թէ իրենց արտադրութիւնները աւելի շատ պիտի սպառեն։ Մատրիտի բոլոր լրագիրներն ալ կը խոստովանին թէ Ուաշինկթընի սպանիական դեսպանին պաշտօնը շատ փափուկ է և դժուարին։ Արքոսի դուքսը թէեւ լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնէ Ուաշինկթընի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ, բայց միւսնոյնը պիտի չըլլայ մայրաքաղաքին բարոյը դասուն և ազգին զանազան դասակարգերուն մէջ, որովհետեւ ամերիկացիները պիտի զգան թէ սպանիացիները իրենց կրած ձախողուածը չուտ չեն մոռնար։ Սպանիացիները չեն ծածկեր իրենց զգացումը և համոզումը թէ Մ. Նահանգները եթէ այսչափ տարի միջամտած չըլլային գաղթավայրերու հետ իրենց ունեցած խնդիրներուն, պիտի կրնային գլուխ հանել կռիւ մը որուն մէջ երբեք պիտի չհամոզուին թէ անիրաւ եղած ըլլան։ Յարաբերութիւնները վերսկսելուն պէս Սպանիոյ կառավարութիւնը պիտի թաքնանձէ Մ. Նահանգաց մօտ ազատելու տասը հազարի ճափ սպանիացի այն խեղճ գերիները որոնք տարիներէ ի վեր Ամերիկացիներուն ձեռքը կը գտնուին և ամէն կերպով կը խոչընդուին, ինչ որ հակառակ է քաղաքակիրթ ժողովուրդներու միջեւ պատերազմի սովորութիւններուն։ Սպանիոյ կառավարութիւնը մտադիր է նաեւ Մ. Նահանգաց հետ փոխադարձ դաշնագրութիւն մը կնքել, զարգացնելու համար երկու երկիրներու առեւտրական ուղղակի յարաբերութիւնները։

ԹՐԱՆՍՎԱԼի մէջ երեւան հանուած դաւադրութիւնը օրուան կարեւոր լուրեմն մէկն է։ Բրէթորիայէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ ձերբակալուածները ութը հոգի են, որոնք ամբաստանուած են՝ զէն ի ձեռին չվոթութիւն մը առաջ բերել որոշած ըլլալուն համար։ Ձերբակալուածներուն մէջ անգլիացի սպաներ չկան, այլ այնպիսի անձեր որոնք անգլիական բանակին մէջ ծառայած են։ Բրէթորիայի բրիտանական դիւանագիտական գործակատար Պ. Քընկիէմ Կրին ցաւ յայտներ է Նախագահ Պ. Քրիկէրի թէ անգլիական բանակին մէջ ծառայած անձեր ալ մասնակից են այդ գործին։

—Լոնտոնի լրագիրները չափազանց կը գտնեն Եոհանէսպուրկէն առնուած լուրերուն տրուած կարեւորութիւնը և կ'ըսեն թէ ձերբակալուածները բնաւ անգլիական բանակին չեն պատկանած, այլ դիրք և պատասխանատուութիւն չունեցող անհատներ են։ Բարեյուսոյ Գլուխին կառավարիչը հեռագրով ծանուցեր է Լոնտոն՝ Թրանսվալի կառավարութեան կողմէ դաւադրութիւն մը երեւան հանուած ըլլալը։ Հարաւային Ափրիկէի Հանրապետութեան Լոնտոնի ընդհանուր հիւպատոսարանը հեռագիր մը ստացեր է թէ երեք անգլիացիներու կողմէ տրուած լուրի մը համաձայն կատարուեր են ձերբակալութիւնները։ Դաւադրութիւնը կազմակերպողները նպատակ ունին երեք գրաւել Եոհաննէսպուրկ քաղաքը և իրենց ձեռքին տակ պահել մինչեւ որ Նախագին անգլիական զինուորներ հասնին։ Ձերբակալուածներէն մէկը ըսեր է թէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութենէն ուղղակի ստացուած հրամանի մը վրայ գործած է. բայց Ռիւթէր այս վերջին լուրը բոլորովին կը հերքէ։

—Բրէթորիայէն ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ձերբակալուածները չորեքշաբթի օրը հարցաքննուելով երդում ըրեր և յայտարարեր են թէ զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուող երկու հազար հոգի պատրաստեր են Եոհաննէսպուրկը գրաւելու նպատակով։ Լրագիրները կը՝սեն թէ կառավարութիւնը այդ գործը տեղական ձախող միջադէպ մը կը նկատէ, որ քաղաքական ընդհանուր կացութիւնը խանգարելու հանգամանքը չունի։

—Այս դէպքը արդեւք պիտի չըլլայ նախագահ Պ. Քրիկէրի և անգլիական գոմիսէր Պ. Միլնէրի մտադիր տեսակցութեանը։

ՄԱՌՇԱՆ ՀԱՅԱՐԱՊԵՏՐ. — Ճիկուրթիէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Մառշան հաղարապետը հոն հասնելուն, իրեն յանձնուեր է Պատուոյ Լեգէոնի հրամանատարութեան խաչը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ.—Ծիրանց Եոսէփ կայսրը երեքշաբթի իրիկուն Պրուք-Սիւր-Լէթա ժամանելով հանդիսաւոր կերպով ընդունուեր է և ժողովրդեան համակրական բուռն ցոյցերուն մէջտեղը կայսերական պալատը գացեր է։ Նոյն օրը ժամաներ են նաև օտար դեսպանատանց զինուորական կցորդները, ռազմախորհրդոյն ներկայ գտնուելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԸ. —Սոֆիայէն ուղղուած հեռագիր մը կը հերքէ այն լուրը թէ Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը ծանրապէս հիւանդ եղած ըլլայ. բայց հեռագիրը կը յարէ նաև թէ իշխանը տակաւին հիւանդ է։

ԱՆԳԼԻՈՅ Վիքթորիա թագուհին մայիս 12/24ին պիտի տօնէ իր ծննդեան ութսուներորդ տարեդարձը։ Ն. Վեհափառութիւնը փափաք յայտներ է որ նոյն օրը Պիրմինկէմի պալատին մէջ ներկայ գտնուին իր բոլոր զաւակները, թոռները և թոռնորդիները։

—Գաղթական նախարար Պ. Զէմպրէն անցեալ շաբթու նախագահեր է հացկերոյթի մը ի պատիւ Լոնտոնի արեւադարձային հիւանդութեանց ուսումնասիրութեան վարժարանին։ Ներկայ գտնուեր են պատերազմական նախարար Լորտ Լանստաուն, Պելճիական դեսպան Պառոն Վէթնալ, թագուհիին փեսան Լորնի մարքիզը, երկրաչոյզ Սթէնլի և ուրիշներ։ Այդ վարժարանը հանգանակութեամբ հաստատուած է։ Մինչեւ հիմա 15,800 անգլ. ոսկի հանգանակուած է այդ նպատակով։ Հանգանակութեան ցուցակին գլուխը կը գտնուի գաղթական նախարարութիւնը 3,550 ոսկի, Հնդկաստանի նախարարութիւնը 1,000 ոսկի, Պէլճիքայի թագաւորը 2,000 ոսկի և Պ. Մարոթ 2,000 ոսկի։ Պ. Զէմպրէն ճառ մը խօսելով շեշտեր է այդ նոր հաստատութեան անհրաժեշտ պէտքը, որովհետեւ Անգլիական տէրութիւնը երեք հարիւր միլիոն բնակիչ ունի արեւադարձային կլիմաներուն տակ։ Ասոր համար, յարեր է գաղթական նախարարը, այդ գործին մէջ չակ ունեցող բոլոր գաղթավայրերը նպաստ մը քուէարկած են և Պէլճիքայի թագաւորը, որ արեւադարձային մեծ տէրութեան մը յարգելի պետն է, այդ հանգանակութեան մասնակցելով ցոյց տուած է թէ ո՛ր ատենէն կարեւորութիւն կուտայ մեր այդ հաստատութեան։»

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը որոշեր է մէկ կողմ թողել Պարոկասսոյի մէջ երկաթուղի մը շինելու ծրագիրը, եթէ Անգլիա երկաթուղի գիծ մը չմտնէ Աֆղանիստանի մէջ։

ԵՈՐԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.—Ցունաստանի խորհրդարանական աշխատութիւնները աւարտելուն պէս Եորիոս թագաւորը ինչպէս ամէն տարի Էքս-Լէ-Պէնն պիտի երթայ դարմանուելու համար։ Ն. Վեհափառութիւնը անկէ Բարիզ պիտի անցնի այցելութիւն տալու Նախագահ Պ. Լուբէի և քանի մը օր պիտի մնայ Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Բարիզէն կը հեռագրեն թէ մօտերս առեւտրական դաշնագրութիւն մը պիտի կընքուի Ֆրանսայի և Մ. Նահանգներու միջեւ։ Ֆրանսա մաքսային նուազագոյն սակագրոյցը պիտի գործադրէ ամերիկեան վաճառուն տեսակ ապրանքներու համար։ Մ. Նահանգներն ալ փոխադարձաբար հարիւրին քսան զեղչ մը պիտի ընեն նոյնչափ ֆրանսական ապրանքներէ առնուած մաքսաւորէն։

ԿԻՆԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԶԻՆԸՆԿԷՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ.—Կիներու դաշնակցութիւնը միջազգային զինընկէցութեան համար, անցեալ երեքշաբթի գումարում մը ունեցեր է Բարլիզի քաղաքապետութեան հանդէսներու սրահին մէջ, Վիշնիէվսքա իշխանուհիին նախագահութեամբ։ Գրէթէ ամբողջ բարիզ ներկայ գտնուեր է։ Նիստը բացուելուն իշխանուհին ճառ մը արտասաներ է, որ յաճախ ընդմիջուեր է ծափահարութիւններով։ Դիւանը բանաձեւ մը առաջարկեր է զոր ներկաները, 1809ի չափ (400 հոգի ալ տեղ չըլլալուն համար ներս չէին կրցած մտնել) ընդուներ են միաձայնութեամբ։ Ահաւասիկ այդ բանաձեւը.—«Ընկերութեան բոլոր դասակարգերուն ներկայացուցիչները մաղթանքներ կ'ընեն ի նպաստ միջազգային զինընկէցութեան և ազգերու համաձայնութեան»։ Այդ դաշնագրութիւնը թէ՛ Ֆրանսայէն և թէ օտար երկիրներէն 500,000 կին համախոհներ ունի, որոնք կ'աշխատին ժողովուրդներու և ազգերու միջեւ տիրող համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։

ՏԻԿԻՆ ԿԱՍՍԹԸՆ.—Կլասթընի այրիին համար կ'ըսուի թէ բաւական հիւանդ է։ Ինֆլուէնցայէ վարակուած ըլլալով կը վախցուի թէ չկրնայ դէմ դնել այդ տարիքին մէջ։

ՃԱՄԱՒԻԱ.—Քինկսթընէն կը հեռագրեն թէ գաղթավայրին օրէնսդիր Խորհուրդը որոշեր է խնդրել Անգլիոյ կառավարութենէն որ ժամ առաջ առեւտրական դաշնագիր մը կնքուի Ճամփքայի և Մ. Նահանգներուն միջեւ։

ՍԵՐՊՈՒՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.—Պէլգրատէն կը հեռագրեն Ֆրանֆիթուրքիր Զայթունկին թէ սերպ կառավարութիւնը երկաթուղիի վրայ գիծերու համար մենաշնորհներ տուեր է անգլիացիներու՝ ինքնուն տարուան պայմանամով։ Այդ երկաթուղիներուն 400 քիլոմէթրի չափը, նեղ գիծով, մինչեւ վեց տարի պիտի շինուի։ Անգլիացիները հանքի մենաշնորհներայ ուզեր են, և թէև սերպ կառավարութիւնը չէ տուեր, բայց երկաթուղիի ընկերութիւնը պիտի կրնայ շահագործել իր գիծերուն անցած տեղերուն հանքերը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՇՈՒԷՅ.—Բորէնկէն կը հեռագրեն թէ Շուէյի մէջ յուզում պատճառեր է ռուսական Կերզոա էֆենպերօիկ զրահաւորին ժամանումը։ Բարլքսնայի առջեւ որ Շուէյի պատերազմական զլխաւոր նաւահանգիստն է։ Կ'երեւայ թէ այդ զրահաւորը խորտակուելու կը կատարէ նոյն տեղերը։ Շուէյցիները ընդհանրապէս կը կարծեն թէ ռուսական զրահաւորին մակրկիներ գիւրերեր ծովեզերքին մօտենալով ամրոցներուն յատակաձեւերը կ'առնեն։ Այդ պատճառաւ ամրոցներուն մօտ խիստ հսկողութիւն կը կատարուի։ Ժամանակէ մը ի վեր Ռուսիոյ և Շուէյի միջեւ դժուարութիւններ կան Լաբրոնոյ սահմանագլուխներուն համար. ուստի կը կարծուի թէ ռուս կառավարութիւնը մարտանաւ մը ղրկելով շուէտական ջուրերը, ըսել կ'ուզէ թէ կռիւ փախչող չէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ Կայսրը Ալեքսանդր Նէվսքի պատուանշանին ասպետութեան խաչը տուեր է Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Պօֆոռի։

ԲԵՌԵՐՍԿՈՒՐԻՆ կը հեռագրեն թէ Նիքոլա Բ. Կայսրը ունկնդրութիւն մը շնորհեր է անգլիացի լրագրատու Պ. Սթէտի։ Ն. Վեհափառութիւնը շնորհակալութիւն յայտներ է Պ. Սթէտի այն ջանքերուն և եռանդագին աշխատութեան համար, որով խաղաղութեան դաղափարը տարածած է Անգլիոյ և Ամերիկայի մէջ։ Զարին արտօնութեամբ Պ. Սթէտ Բեռլինսպուրկի մէջ հրապարակախօսութիւն մը ըրեր է խաղաղութեան և ընդհանուր զէնընկէցութեան դեսպանախորհուրդին վրայ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԶԻՆ.—Հռոմէն առնուած լուրեր կը հերքեն Թայմզի Բէյքինի թղթակցին այն լուրը թէ տեղւոյն Ֆրանսայի դեսպանը հակառակած ըլլայ Իտալիոյ պահանջումներուն։ Արտաքին գործոց նախորդ նախարար Քանէվարօ ծովակալը ըսեր է թէ ինք բան մը չէ իմացած որ Բէյքինի Ֆրանսական դեսպանը այդ կարգի դիմում մը ըրած ըլլայ։ Ծովակալը յարեր է թէ Ֆրանսա միշտ յայտարարած է իրեն որ Իտալիա ալ եթէ Մարգարոյն Արեւելքի մէջ տեղաւորուի, իրեն համար անհաճոյ բան մը չկայ։

ՓԻԼԻՊՊԷԱՆՆԵՐԸ. — Այն բնիկները, զորս Լուսիերն զօրավարը անցեալ ուրբաթ վանած էր Սան-Իլէֆոնսոյէն, Սան-Միկուէլ քաշուեր են, որ վեց մղոն հեռուն է դէպի հիւսիսարեւելք ծանուցինք թէ բնիկները յարձակած են Զամպանկայի սպանիացի պահակազօրքերուն վրայ։ Ռիոս զօրավարը լուր առեր է թէ բնիկներու այս յարձակումին պատճառը այն է որ սպանիացիները չեն ուզեր ապրատմբներուն զէնք տալ՝ ամերիկացիներուն դէմ դնելու համար։

ՆԻԳԷՐ ՆՈՎԿՈՐՈՏԷՆ երկուշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ Վոլկա գետին վրայ սաստիկ փոթորկի մը ծագեր է։ Նաւերը Օքա ապաստաներ են։ Երկու նաւ ընկղմելով քառասունրեսի ուղեւոր խղդուեր են։

ԵՈՐՈՀԱՄԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ ձարոնի սպայակոյտին ընդհանուր պետ Բավաքամի զօրավարը մեռեր է սրտի հիւանդութենէ։ Այդ զօրավարը գերեզիկա դեր մը ունեցեր էր Ճարոնի բանակը գերմանական ու ֆրանսական դրութեամբ մարզելու համար, մանաւանդ սպայակոյտի մը կազմակերպութեան գործին մէջ՝ ճիշդ Մոլթքէի ձեւով։ Զօրավար Բավաքամի չինուհարանական պատերազմին առեն գլխաւոր գործակիրը եղած էր Օեամա, Եամակաթա և Նոցու մարշալներուն, որոնք այն ատեն յաղթանակաւ առին Բուրէան, Բորթ Արթուրը և Ուէյ-Հայ-Ուէյը։

ՀՐԵՇԷՋ գործիքներու միջազգային ցուցահանդէս մը պիտի կազմակերպուի Պիրմինկէմի մէջ (Անգլիա) յուլիս 22էն 27։

ԹՈՆԷԻՆի մէջ հրատարակուող ֆրանսական թերթ մը կ'ըսէ թէ Անգլիացիները կ'աշխատին որ ֆրանսացիները գուրս նետեն Ֆու-Զէուի նաւահանգիստ։ Բէյքինի անգլիական դեսպանը ծրագիր մը պատրաստեր է որով Զինու մայր կայսրուհին տեղեկագիր մը պիտի ուղղէ՝ նոյն նաւարանին ֆրանսացի տնօրէններուն գործելու եղանակին վրայ. յեսոյ անոնցմէ տեղեկագիր մը պիտի տրուի և նաւարանը չինացի ճարտարագէտներու պիտի յանձնուի եղեր, ապա անգլիացի ճարտարագէտներու ձեռքը անցնելու համար։ Թանքինի լրագիրը կը յարէ թէ դեսպանին այդ կարգադրութիւնը մէկ մասն է Լորտ Զարլս Պրէսֆորտի այն ծրագրին որ կը վերաբերի Զինու ծովեզերքներուն պաշտպանութեանը։

ՀԵՆԳՐԻՆ ՀՈՒՐՈՒՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Ուաշինկթընի մէջ նոր հաստատուած օսմ. պատուակալ հիւպատոսութեան պաշտօնը յանձնուեցաւ Գոլոմպիայի հանրապետութեան ուսուցիչներէն Գերմանացի Տոքդ. Շուանկլատ։

—Տիարպէքիրի նահանգին Նասիպլին գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միւքիլ վարժարանին նախկին լրջանաւարտ Հիւսէյին պէյ։ Նոյն նահանգին Ճէկլիրէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պրուսայի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ Մէհմէտ Սաադ էֆ.։ Պէշիրլի գայմագամ անուանեցաւ Պրուսայի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ Ահմէտ Խալիտ էֆ.։ Սեւերեկի գայմագամ անուանուեցաւ Ամասիոյ կառավարչին հետեւորդ պաշտօնեայ Ահմէտ էֆ.։

—Ականակուռ Իֆթիխարի պատուանշան տրուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Տատեան Յարութիւն փաշայի։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա Բ. Կայսր ծննդեան տարեդարձին առթիւ երէկ առտու Ռուսիոյ դեսպանատան մատրան մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ և գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին դեսպանատան գործակատար Պ. Զէրպաչէվ, Հռոմի դեսպան Պ. Նէլիտով, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները, պահականաւերուն հրամանատարները, ռուս գաղթականութեան երեւելիները, Յունաց Պատրիարքարանին ներկայացուցիչները և Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքին փոխանորդը։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը Պ. Զէրպաչէվ ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։ Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ գտնուող ռուսական բոլոր նաւերը երէկ դրօշներով զարդարուած էին։ Դեսպանները այցեցուցիչներուն ղրկելով ռուսական դեսպանատունը, իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Բրտվան փաշա ապաքինած ըլլալով, առջի օրը կայս. պալատ գնաց և հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն յայտնելով արտանայաւ կայս. մեծարանաց։

—Բրտվան փաշա, առջի օրը Ֆրանսական դեսպանատունը երթալով տեսակցեցաւ Պ. Քոնթանի հետ։

ՄԻՍԱՔ ԷՖ.—Ինչպէս ծանուցինք, Լահէի օսմ. դեսպան Միսաք էֆ. երկու ամսուան արձակուրդով Բարիզ գացած է։ Իգսամ կ'ըսէ թէ Միսաք էֆ. նկատելով որ դէզընկէցութեան Դեսպանախորհուրդին մէջ պաշտօն մը չունի և օսմ. պատուիրակները հոն կը գտնուին, իր մեկնելուն արգիլիչ պատճառ մը չէ տեսած։ Դեսպանատան գործերը կը վարէ գործակատարը։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Պարսից և Սեւ Լեռան դեսպանները երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Պուլկարական գործակատար Պ. Ցիմիթրով երէկ տեսակցեցաւ դատական և արտաքին գործոց նախարարներուն հետ։

ՅՈՒՆՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց դումար մը վճարել Յունաց Պատրիարքարանի սնտուկին։ Այդ գումարը երէկ ղրկուեցաւ Պատրիարքարան։ Տ. Կոնսդանդիանոս Պատրիարքը ու Սինոդը այս առթիւ երախտագիտական ուղերձ մը մատուցին յոտս կայս. Գահոյքի։

—Վատիկանի թեմէն հեռագրով խնդրած են Սինոդէն որ իրենց մետրապոլիտը Տ. Նիքոլաս չհեռացուի, որովհետեւ, ինչպէս ծանուցինք, Ինկիրիի մետրապոլիտ կարգուած և անոր յաջորդած է Միւրէֆթէի նախորդ առաջնորդ Տ. Նիկոդիմոս։

—Լիտիրնէի մետրապոլիտ Տ. Քիրիլոս Ֆիէնէլի Պատրիարքարանէն արտօնութիւն ուզած է կ. Պոլիս գալ՝ իր անձը դարմանելու համար։ Սինոդը որոշեց արտօնել։

—Պ. Բաւլի Սթէֆանովիչ, որ վերջերս Աթէնքէն կ. Պոլիս եկած էր, առջի օրը այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԲԱԶԻՆ.—Իզմիրէն կը գրեն թէ Միլիերկական անգլիական նաւաբաժինը որ տասերկու մարտանաւերէ կը բաղկանայ, Իզմիրի նաւահանգիստը պիտի չայցելէ, ինչպէս ծանուցուած էր նախապէս, այլ Սկէլանիկ, Թասոս, Միտիլլի. Մարմարիցա և յետոյ Մալթա։

Պ. ՆԷԼԻՏՈՎ. — Հռոմի ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով, որ առջի օրը մայրաքաղաքս եկաւ Պէրութէն, տասը օրի չափ կ. Պոլիս պիտի մնայ և այդ միջոցին պիտի հիւրընկալուի Ռուսիոյ դեսպանատան մէջ։ Կ. Պոլսոյ նախորդ դեսպանը պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Դեսպանատան գործակատար Պ. Զէրպաչէվ առջի իրիկունը և երէկ իրիկուն սեղան տուաւ Պ. Նէլիտովի։ Երէկ առտու Յունաց Պատրիարքարանի փոխանորդը ռուսական դեսպանատունը գնաց և Տ. Կոստանդիանոս Ս. Պատրիարքին կողմէ բարի գալուստ մաղթեց Պ. Նէլիտովի։

—Պէրութի տեղական կառավարութիւնը և օրիորդները ջերմագին ընդունելութիւն մը ըրեր են Պ. Նէլիտովի հոն ժամանած ատեն։ Մեկնելու միջոցին ալ միւնոյն պատիւները եղեր են։ Նոգենաւը Իզմիրի առջեւ քանի մը ժամ կեցած ըլլալով, Պ. Նէլիտով ցամաք ելեր և այցելութիւն տուեր է տեղւոյն Յունաց մետրապոլիտ Տ. Վասիլիոսի։

ԾԽԽՈՅՏԻ ՌԷԺԻԻՆ ապրիլ ամսուան հասոյթը եղաւ 169,000 օսմ. ոսկի։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Զէյտէյէն հեռաւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Իզմիրի լրագիրներուն՝ 1770ի նաւային պատերազմին տեղը կատարուած խուզարկութիւններուն վրայ, որոնք խիստ գոհացուցիչ արդիւնքներ տուած են.—Մինչեւ հիմա ծովէն հանուած են 12,000 ոսկի քրիստոնեայ, 20,000 չորսը մէկնոց քրիստոնեայ և ուրիշ ոսկի ու արծաթի հին դրամներ։ Մինչեւ հիմա գտնուած դրամներու արժէքն է 80,000 օսմ. ոսկի։ Նաև գտնուած են պղնձէ ամաններ, թնդանօթի մը՝ վրան ռուսական արծիւը քանդուած, ոսկեղինկաման մը, եկեղեցական արծաթէ պատկերներ, ժանգոտած սուրեր և ոսկորներ։ Այդ բոլոր առարկաները, որոնք ռուսական ծովակալի նաւուն կը վերաբերին, Մախսուտի շրջանակով կ. Պոլիս զրկուած են։ Խուզարկութիւնները կը շարունակուին։ Խուզարկութեան ձեռնարկուները չեն համաձայնած գտնուած առարկաներու արժէքէն իրենց ինկած մասին բաժանմանը առթիւ։ Այդ ձեռնարկուներն են Խարալամպի Քորֆիաթիս, Անտրէ Հաճի Աբոսթօլու և Կ. Պոլսէն սուզակ Եանի Վասիլաքու։ Կ'երեւայ թէ առաջին երկուքը բաժին տալ չեն ուզած երրորդին։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորդատօ իշխանին կինը Ռումանիա երթալով ամառը պիտի անցնէ իր կալուածներուն մէջ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ռուսական նոր հիւպատոս Պ. Բէթրով երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ նահանգաց հանքերուն համար խուզարկութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովին անդամները եռամսեայ ամսաթոշակ պիտի ստանան որչափ ատեն որ տեւէ իրենց այդ պաշտօնը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ գտնուող օսմ. սպաները հացկերոյթ մը տուեր են իրենց ծառայած զօրարանակաց հրամանատարներուն ի պատիւ։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Սէլանիկի քարափին ու նաւահանգիստին շինութեան Ընկերութեան արտօնատէր Պ. Պարթիսոլ Պաղտատի երկաթուղին շինելու համար առաջարկութիւններ պիտի ընէ կայս. կառավարութեան։

ՍԷՅՏՈՒԼԼԱՀ ՓԱՇԱ որ քանի մը օրէ ի վեր Սէլանիկ կը գտնուէր, Էլասոնա գացեր է։

ՊԱՐՍԻԿ կառավարութիւնը Առիճ և Դրեւ պատուանշանի Գ. աստիճանը տուաւ Կ. Պոլսոյ պարսկական հիւպատոսարանին փաստաբան Պառաւեան Յովհաննէս էֆ.։

ՎՈՅՎՈՏԱՑԻ ոստիկանապետ կարգուեցաւ Հիւսէյին Հիւսնի էֆ.։

ԵՐԿԷ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԳԵՂԸ. — Երէկ գիշեր ժամ 7ին Էյոլպի Օյուն Ճաքբար փողոցին մէջ նպարավաճառի մը խանութէն հրդեհ ծագելով չորս տուն և տասնըչորս խանութ այրեցան։

ՎԱՆԱՑ նոր տէֆթէրտար Շէվգը պէյ երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՆԵՐՈՒՄ.— Էմինէ անուն կին մը որ մարդասպանութեան համար տասնըհինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած ըլլալով ութ տարիէ ի վեր Մաքթիոյ բանտը կը գտնուէր, հիւանդագին վիճակին պատճառաւ ներման արժաներ և ազատ արձակուեր է։

ԱՆԳԼԻՈՅ Թագուհւոյն ծննդեան ութսուներորդ տարեդարձին առթիւ, մայիս 12/24ին Անգլիոյ դեսպանատան մատրան մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին։

ԿԱՏՂԱՍ ՇՈՒՆ.— Երէկ Բանկալթիի մէջ կատղած շուն մը երեք մարդ խածաւ ոտքերնէն։ Թէ՛ վիրաւորները և թէ՛ շունը Կալաթա Սէրայ տարուեցան։

ԲԵՐԱՑԻ Մահառ թաղին մէջ, երէկ առտու, երկու տարեկան աղջիկ մը տանը պատուհանէն փողոց ինկելով մէկ ոտքը կոտրեցաւ։

ՊԵԱՂԸՏԵԱՆԷԷն վերադարձող կառք մը, առի օրը, Գասըմ Փաշայի հովիտին կամուրջէն անցնելու պահուն ցրտեցաւ և մէջը գտնուող երեք կին ու տղայ մը վար ինկան բայց շատ ազատուեցան։

ՊՈՂՈՍ Սոֆլար Յաղը բանջարեղէնաց պարտէզի մը մէջ, երէկ, Միթրօ ա-

ՎՃՌԱԲԵԿ առեւտրին առաջին նախագահ Շեվգը պէյէ, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյ և վճռաբեկ Ատեանի պատժական ճիւղին նախագահ Ճէլալ պէյէ բաղկացած յանձնաժողով մը կազմուած է և օրինական խնդիրներու վրայ կը խորհրդակցի։

ՖԻՆԼԵՐԻԱՆԻ մէջ մաղէրեան փոքր փուշտներու շինութեան յատուկ մասը պիտի կազմակերպուի նոր դրութեան համաձայն։

ՖԷՍԻ ԽՆԴԻՐը.—Նայէ Ֆրայէ Բրեսկ կ'ըսէ թէ Բրէտի Անթպատ Պաշան այս օրերս Աւստրիոյ կառավարութենէն արտօնութիւն պիտի խնդրէ այն ընկերութեան համար որ պիտի կազմուի Աւստրոյիվգիսի գործարաններուն միացումովը։ Այդ ընկերութեան պիտի մասնակցին միայն փէս արտադրող գործարանները և անոնք որ ուրիշ գործերով զբաղելէ զատ փէս ալ կը պատրաստեն։ Ընկերութիւնը այս վերջիններուն շինած փէսերը պիտի գնէ։ Նաեւ պայման պիտի կնքեն հիմակուընէ աւելի փէս չշինելու համար։ Ընկերութեան դրամագլուխը պիտի ըլլայ 3,200,000 ֆիորին։

ՄԱՔ

նուն պարտիզպան մը յանկարծամահ եղաւ։

ԷՑՈՒՊՊ զբօսավայրերէն մէկուն մէջ, առջի օրը, քանի մը հրեայ ընտանիքներ կախօրքանով կը զուարճանային՝ երբ կախօրքաններէն մէկը ծերունի հրեայի մը գլխուն զարնուելով վիրաւորեց զայն։

ՂԱՀԱԹԻՈՑ հանրատուներէն մէկուն մէջ, չորեքշաբթի գիշեր, Հիւսէին անուն մարդ մը, որ Եգիպտոսէն նոր եկած էր, դաշոյնով վիրաւորեց Բաւլինա անուն աղջիկը։ Հիւսէին թէեւ փախչիլ ուզեց բայց ձերբակալուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան երէկ ռուսական դեսպանատունը երթալով, Նիքոլա Բ. կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ գործակատար Պ. Զէրպաչէվի որ ի բացակայութեան Պ. Զինովիէվի, որ փոխանորդաբար կը վարէ դեսպանատան գործերը։ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս յետոյ այցելեց նաեւ Հռոմի ռուսական դեսպան Պ. Նելիտովի որ Երուսաղէմէն մայրաքաղաքս եկած է. բայց Պ. Նելիտով այդ միջոցին բացակայ ըլլալուն, Փոխանորդը իր այցետոմսը թողուց։

—Կրօնական Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առաւ պաշտօնէ խոյս տուող եկեղեցականներու մասին ըլլալիք անօրինութիւններու նկատմամբ Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկը և որոշեց Խառն Ժողովին ուշադրութեան յանձնել խնդիրը, վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու համար այդ կարգի եկեղեցականներուն նկատմամբ։

—Սանասարեան վարժարանի Խնամակալութիւնը նախընթաց օր գումարուեցաւ Բերայի խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Խնամակալութիւնը երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ վարժարանին մէկ կալուածի խնդրին նկատմամբ։ Յովհաննէս էֆ. Խաչեան Խնամակալութեան անդամակցութենէ հրաժարած ըլլալով, անոր տեղ անդամակից ընտրուեցաւ Վահան էֆ. Խաչեան։

—Կտակաքննիչ Յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ և Պէշճեան կտակին քննութիւնը աւարտած ըլլալով, որոշեց այդ մասին պատրաստած տեղեկագիրը մատուցանել Ս. Պատրիարք Հօր։ Յանձնաժողովը Մաջեալ կտակային խնդիրներն ալ քննելով հետզհետէ, արդիւնքը պիտի տեղեկագրէ Ն. Սրբազնութեան։

—Իզմիրի որբանոցի վարչութիւնը երկու որբ եւս ուղած է Պատրիարքարանէն, տեղւոյն որբանոցին մէջ դաստիարակուելու համար։

—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք այս օրուան Պաշտօնականներուն մէջ, թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Իզմիրի ականակուռ պատուանշանը շնորհել Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Բարձ. Յարութիւն փաշա Տատեանի։ Այս պատուանշանը, որ հաղորդուիլ կերպով կը տրուի պետական պաշտօնատարներու, նոր հաւատիք մըն է կայսերական բարձր գնահատման ու համբաւոյ որուն կ'արժանանայ Յարութիւն փաշա որ յաջորդաբար ստացած է արդէն Օսմանիյէի ու Մէճիտիէի ականակուռ պատուանշանները։ Թէ՛ Բ. Դրան մէջ իր վարած կարեւոր պաշտօնովը և թէ՛ ազգային գործունէութեան մասին Ժողովին, Ն. Բարձրութիւնը ամէն առթիւ փայլուն ապացոյցներ տուած է իր կարողութեան, տաղանդին ու անձնուիրութեան, որոնցմով յարգելի ու սիրելի դարձած է միշտ Տէրութեան և Ազգին։ Կը շնորհաւորենք Տատեան փաշա՝ Իզմիրի ականակուռ պատուանշանին համար։

—Օրթագիւղի Թաղ. Խորհուրդին անդամները խմբովին հրաժարական մատուցին Ս. Պատրիարքին, իրենց պաշտօնավարութեան օրինական պայմանաժամը լրացած ըլլալուն։

—Ռուբինեան Ամբրոսիոս վարդապետին հաշիւները քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովին ուշադրութեան... չենք յանձներ հետեւեալ զեղծման պատմութիւնը, քանի որ միւնչ այսօր վրդական բան մը չծանուցուեցաւ դեռ այդ Յանձնաժողովին կատարած քննութեանց արդիւնքի մասին, բայց մեծամասնութեան ու փոքրամասնութեան տեղեկագիրներէն։ Իրողութիւնը բաւական գայթակղական ու նորօրինակ է սակայն, և անշուշտ Ազգ. Պատրիարքարանը նկատողութեան պիտի առնէ և ստուգէ զայն։ Աւասիկ մեր իմացածը։

Շապին Դարահիսարի Ս. Նշան վանքի փոխ-վանահայր Տ. Արսէն Վ. Գէորգեան որ մայրաքաղաքս եկած է և Կրօն. Ժողովին ներկայացաւ արդէն, կը պատմէ թէ Տ. Ամբրոսիոս Վ. Ռուբինեան՝ Շապին Գարահիսարի առաջնորդութիւնը վարած միջոցին՝ Ս. Նշան վանքը 5 տարուան պայմանաժամով վարձու տուած է եղեր աշխարհականի մը, տարեկան 40 ոսկիի փոխարէն. վարձակալը, գրեթէ պանդոկի վերածեր է այդ մենաստանը, անոր սենեակները ընտանիքներու վարձու տալով։ Արդի առաջն. տեղապահ Տ. Սմբատ Ծ. վարդապետ թէև յաջողեր է վանքը այդ մարդուն ձեռքէն առնել, բայց նիւթական զոհողութիւններով, այնտեղ մինչեւ ամբողջ արմատիքը ու մաս մը կենդանիներ վրայ տալէ ետքը միայն։ Տ. Արսէն վարդապետ կը յարէ թէ իր Պոլիս գալուն պատճառն է՝ ազգուստի միջոցի բոլորովին զուրկ գտնուիլը վանքին մէջ, որուն հասոյթները գրպանելով հեռացած էր աշխարհական վանականը։

—Խարբերդէն կը գրեն մեզ, ապրիլ 22 թուականով.

«Այս օրերս տեղւոյս հայ հասարակութիւնը զգալի կորուստ մը ունեցաւ։ Եաղճեան Յովհաննէս էֆ.ի մահուամբ։ Հանգուցեալը գաւառս ամէնէն հմուտ փաստաբանն էր։ կարողութիւն մը՝ որ մինչ ի յայտ կու գար այն դժուարին դատերու միջոցին՝ որոնք իրեն կը յանձնուէին։ Կարեւոր դիրք մը ունէր հոս և ընդհանուր համակրութիւն կը վայելէր տեղւոյս թուրք և հայ հասարակութեանց մօտ։ Հին ու նոր հայերէնի և թրքերէնի կատարելագործ հմուտ, գիտէր գնահատել՝ և է գրական գրուածք մը՝ գրագէտի կատարեալ ձեռնհասութեամբ։ Ժամանակին աշխատակցած էր Պոլսոյ թերթերուն, մանաւորաբար Իւթիւճեան Կարապետ էֆ.ի Մասիս օրաթերթին։ Այն ատենները գրած է բազմաթիւ ոտանաւորներ՝ որոնք արդի աշխարհաբարով գրուած չեն թէև, բայց մէջտ մէջ կը կարդացուին։ Լեզուական խնդիրներու մասին ալ կարող էր ամէն կերպով խօսելու, որովհետեւ հիմնովին ուսումնասիրած էր անոր բոլոր փուլերը։ Իր ասպարէզը սկսած է ուսուցչութեամբ և Թլկատինցին՝ գաւառի այն ինքնատիպ գրողը՝ որուն գրուածքները մանաւանդ գաւառացի տարրին այնքան հիացում կը պատճառեն, շատ բան կը պարտի անոր, քանի որ Եաղճեան էֆ. իր դասատուն եղած է բաւական ատեն։ Թլկատինցին ինքնին կը խոստովանի այս պարագան, և շատ անգամներ յայտարարած է իր նախկին դասատուին համար։ «Աստուած ավով տուեր է անոր խելք ու իմացականութիւն։»

«Հանգուցեալը՝ գրական շրջանակ մը ստեղծած էր իր շուրջը. կը քաջալերէր բոլոր անոնք՝ որոնք գրականութեան սէր մը կը ցուցնէին և անով ալ զբաղելու փափաք մը. յանախ ուղղութիւն ալ կու տար շատերու. ինքը՝ ասերն էր գաւառացի ուրիշ սիրուն գրողի մը՝ Ռուբէն Զարդարեանին՝ որուն բազուկներուն մէջ աւանդեց իր հոգին՝ և որ այսօր դերազանցապէս վշտահար կը մնայ այն անդարմանելի կորուստին համար, զոր Եաղճեան էֆ.ի մահը կը պատճառէ։

«Եաղճեան էֆ. բաւական ատենէ ի վեր հիւծախտ կը տառապէր. բժշկական ամէն օգնութիւններ չէին կրցած դարման տանիլ այդ անողոք հիւանդութեան որ վերջապէս անոր մահուան պատճառ եղաւ։ Կը թողու երկու որբեր՝ որոնց հոգատարութիւնը ստանձնած է Ռուբէն էֆ. Զարդարեան, իր կնոջը՝ տիկին Վերոնիքա Զարդարեանի հետ՝ որ անդրանիկ աղջիկն է հանգուցեալին։»

—Բաբերդի որբանոցներուն վրայ հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ Թղթակից մը.

Նախորդ առաջին շրջանին մէջ Մեսրոպեան երկսեռ Որբանոց-Կրթարանը ունէր 10 պաշտօնեայ, իսկ Ճիկրաչէինին՝ հինգ։ Ինչպէս կ'երեւայ այս քառամեայ քննութիւններէն, յաջորդ նոր շրջանին կ'աւելնան արական հինգերորդ և իգական չորրորդ դասարաններ Մեսրոպեանին մէջ, իսկ չորրորդ ու երրորդ դասարաններ Ճիկրաչէինի Արամեանին մէջ, որոնց համար շորս ուսուցչի անհրաժշտութիւնը ակներեւ է այժմէն, ինչպէս որ ուսուցչական ժողովը հաստատած և որոշած է։ Սակայն դրամական խնդիրը կայ որ շատ կը զբաղեցնէ Հոգաբարձութեան անդամները։ Եթէ յաջողին, գործ մը ըրած պիտի ըլլան։ Այս կէտը՝ տեղական կանգուռով չափելով, իմ խոնարհ կարծիքով դժուարութեանց պիտի բաղխի. վասն զի իրր հասոյթ թղչակները միայն կան, մտաւորապէս տարեկան 80 ոսկի, զոր կը վճարեն բարեկեցիկ վիճակ ունեցողները և որուն մէկ մասը յանուն որբերու նպաստ է. ասկէ աւելին անկարելի է յուսալ։ Արտաքին միջոցներով հոգալ բացը՝ քիչ մը տարակուսելի է, որովհետեւ արդէն Ս. Պատրիարք Հայրը ամսական վեց ոսկի յատկացուցած է և չենք յուսար որ կարենայ աւելի բան մը տալ։

—Տէտէ Աղաճի Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ տեղւոյն ազգ. վարժարանին համար ուսուցչի մը պէտք ունի որ հմուտ ըլլայ հայերէնի և երաժշտութեան, ինչպէս նաեւ կարենայ աւանդել օսմաներէն և ֆրանսերէն լեզուները։ Ամսական 400 ղրշ.։

—Արեւելեան ապրիլ 26 երկուշաբթի օրուան թիւ 3998 թերթը բոլորովին սպառած ըլլալով, կը խնդրենք մեր ընթերցողներէն անոնցմէ որոնք ունին այդ թիւէն և հաւաքածոյ չեն կազմեր, որ հաճին Խմբագրատուն ղրկել։ Փոխարէն կու տանք ուրիշ թիւեր կամ դրամ։

Ի մօտոյ լոյս կը տեսնէ
ՏՈՒ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐՆԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
ՆՆԴՊԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
Պատկերազարդ գործ

Ն'ՈՒԶԷՐ ՈՒՆԵՆԱԼ. եղանակին համեմատ անգղական և գաղղական գործարաններու լաւագոյն և դիմացկուն քոսթիւմներ, բանթօլներ, տեսակ տեսակ շալակներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահէք-Գարու Համիտէ ճատտէսի թիւ 38, Յովհաննէս Կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 28—70

ԹՂԹԱԲԵՐ

Ա.ՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Մայիս 16ի թերթերէն)

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Հոնկ-Քոնկի մէջ զրոյց ելեր է թէ չինացիները պիտի յարձակին Քանթունկի վրայ, որ անգլիացիներուն ձեռքը կը գտնուի։ Հոնկ-Քոնկի կուսակալը զգուշութեան համար չորս հարիւր զինուոր զրկեր է հոն, որուն ծովեզերքին առջեւ անգլիական հինգ թընդանօթակիրներ ալ հսկողութիւն կը կատարեն։

—Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ արտաքին գործոց խորհրդականը հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ Նիու-Զուանկէն Բէյքին երկաթուղի մը շինելու համար Ռուսիոյ ըրած առաջարկութիւնը, բնաւ վերաբերութիւն չունի Եանկ Զէ-Քեանգի հովտին հետ, որ Անգլիոյ ազդեցութեան շրջանակին մէջ կը գտնուի։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵՐԸ.—Ակուինալտոս արտօնութիւն խնդրեր է յանձնաժողով մը զրկել Մանիլա, հաշտութեան վրայ բանակցելու համար։ Օթիս զօրավարը տուեր է խնդրուած արտօնութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Հանրապետութեան Նախագահը մտերս Թուլոն երթալով ներկայ պիտի գտնուի Ժան-տ'Արֆ մեծ յաձաւորային ծովը իջուցուելուն։

ՊԼԷԿՐԱՏԻ ռուսական դեսպանատան զինուորական կցորդը՝ Պաւոն Թաուպ ետ կանչուեցաւ։ Առայժմ անոր տեղ ուրիշ մը պիտի շղրկուի։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԻ Էմիրը.—Ալլահապատէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Ափղանիստանի Էմիրին առողջական վիճակը շատ կանոնաւոր է։

ՏԻՈՒԼՅՈ ԾՈՎԱԿԱԼԸ.—Հոնկ-Քոնկէն կը հեռագրեն Փիլիպպինց աղրիւրէ թէ Ուաչինկթընի դաշինքին այն որոշումը որով Տիուլյ ծովակալը արտօնուած է Մ. Նահանգները վերադառնալ, առաջ եկած է ոչ միայն ծովակալին առողջական վիճակէն, այլ անոր և Օթիս զօրավարին միջեւ եղած անհամաձայնութիւններէն։ Ծովակալը կ'ուզէ համաձայնիլ բնիկներու հետ և այդ պատճառաւ քանի անգամներ գրած էր Ուաչինկթընի որ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը նախապէս իր տուած խոստումներուն համապատասխանող ընթացքի մը հետեւի։ Ուստի Տիուլյ ծովակալին մեկնումովը հաշտութեան կնքուելուն նպաստող կարեւոր պարագաներէն մէկն ալ կ'անհետանայ։ Մանիլայի օտար գաղթականներուն մէջ զայրոյթ պատճառած է ամերիկացի զինուորներուն ընթացքը՝ Փիլիպպինց զինուորներուն և մանաւանդ բնակիչներուն հանդէպ։

ԱԿՈՒԻՆԱԼՏՈ ԵՒ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ.—Մանիլայէն կիրակի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ակուինալտոս հրամայեր է օտարականներուն որ քսանը չորս ժամէն հեռանան ապստամբներու երկիրներէն։ Այդ օտարականներու մեծ մասը կը կազմեն անգլիացի ու գերմանացի վաճառականներ։ Ակուինալտոս այդպէս վարուելով կ'ենթադրէ թէ չէզոք ազգերու տրուած իրաւունքները այդ օտարականներուն չտալով, պիտի պարտաւորէ անոնց կառավարութիւնները որ ապստամբները իրրև պատերազմիկ ճանչնան և անոնց հետ բանակցին իրենց հպատակներուն ապահովութեանը համար։

ՔՈՒԲԱ.— Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը շատ գոհ չէ Քուպայի կացութենէն։ Ուստի չ'երեւար երկար ատեն թող տալու որ Քուպացիները պահեն իրենց բանակը։ Եթէ երեք միլիոն տոլարը ստանալէն ետքն ալ Քուպացիները չցըրուին իրենց բանակը, Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը ինք ցրուել պիտի տայ, զէնքերը հաւաքելով։ Միւս կողմէ այն պարագան թէ Քուպացիները զէնք և ռազմամթերք հաւաքած են, ցոյց կու տայ թէ անոնք պատրաստութիւն կը տեսնեն ապստամբութիւն մը հանելու, երբ ամերիկացիները իրենց փափաքը չգործադրեն։ Հաւանայէն կը հեռագրեն թէ ամերիկացի զօրավար Պրուքի և Մաքսիմօ Կոմէզի միջեւ ծանր վէճ մը ծագած է։ Մ. Նահանգներուն կողմէ փոխ տրուած դրամին բաժանմանը համար։ Կոմէզ ազդու կերպով կ'ընդդիմանայ ամերիկացիներու պահանջումին։ Քուպացիներու զէնքերը յանձնելու համար։

ՕՏԵԱՑԻՆ ճամբայ եղած Օտեսա չհգենաւը, որ Մայրագոյն Արեւելք պիտի երթայ, կը տանի 1600 ռուս գաղթականներ և 30,000 բուռ երկաթուղիի գիծեր։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ.— Մարոքի վեհապետը վեց գեղեցիկ նժոյգ, երեք ջորի, տասերկու սուր և յովազի ձագ մը նուիրեր է Մարոք զրկուած արտասովոր դեսպանութեան։

ՊԱՐկի ՄԷՋ ԴՈՒԱԿ ՄԸ

1898 Նոյեմբեր 12ին, Թիֆլիզի մէջ ոմիր մը գործուած էր որուն պարագաները քիչ մը կը նմանին Բարկի մէջ վերջին անգամ գործուած խորհրդաւոր ոճիրին — պայուսակի մը մէջ գլուխը կտրուած կնոջ մը մարմինը գտնուելուն։ Սրան Սրաթեան հրապարակին վրայ պարկի մը մէջ մարդու մը դիակը գտնուած էր։ Թիֆլիզի ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով ստուգեց թէ սպանուած անձն էր ոսկերիչ Մարտիրոսով, և թէ ոճրագործն էր Վարդանով որ զայն կողոպտելու նպատակաւ տուներ տարած, սպաներ և յետոյ դիակը պարկի մը մէջ դնելով յիշեալ հրապարակը նետած էր։

Վերջին օրերս, Թիֆլիզի նահանգական դատարանը դրաւեր է այս եղեռնական դատով ամբաստանեալներու նրատարանին վրայ կը գտնուէին Կոստանդին Վարդանով, Աննա Ախշարումով, Սարգիս Շահրաթով և Գէորգ Արութիւնով, առաջինը իբրեւ բուն ոճրագործ, իսկ միւս երեքը, առանց մասնակցութիւն ունենալու սպանութեան մէջ, ոճիրը ծածկելու և հետքը սչնչացնելու յանցանքով։ Դատարանը լեցուած էր ունկնդիրներու ստուար բազմութեամբ, մեծ մասով արհեստաւորներ։ 20ի չափ վկաներ լսելէ և գործը քննելէ ետքը, դատարանը հետեւեալ վճիռը տուեր է. Վարդանովը զրկելով իր քաղաքային բոլոր իրաւունքներէն, դատապարտեր է 17 տարուան և վեց ամսուան տաժանակիր աշխատութեան. Աննա Ախշարումովը՝ զրկելով իր քաղաքային բոլոր իրաւունքներէն, դատապարտեր է երեք տարուան բանտարկութեան։ Իսկ Շահրաթով և Գէորգ Արութիւնով անպարտ արձակուեր են։

Հեռագիր

Ա.ՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԶԷՆԸՆԿԷՑՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՊՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԼԱ ՀԷ, 18 Մայիս.—Զէնընկէցութեան Դեսպանախորհուրդը գումարուեցաւ այսօր (հինգշաբթի)։ Տէրութեանց բոլոր պատուիրակները ներկայ էին։ Հոլանտայի Արտաքին գործոց Նախարար Պ. տը Պոֆօ նիստը բացաւ՝ յանուն Զարին ողջունելով պատուիրակները, և առաջարկելով որ Դեսպանախորհուրդին Նախագահութիւնը յանձնուի Ռուսիոյ ներկայացուցիչ Պ. տը Սթալի (ռուսական դեսպան Լոնտոնի)։ Այս առաջարկը ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։ Ցետոյ, ժողովը որոշեց որ Նախագահին միջոցաւ Հոլանտայի Թագուհիին և Ռուսիոյ Կայսեր։

ԲԱՐԻԶ.—Թղթատարական ցրուիչները այս առաւօտէն սկսեալ դադրեցուցին իրենց աշխատութիւնը, սա պատճառով որ Ներկոյտը չէ վաւերացուցած Երեսփ. Ժողովին քուէարկած բարեփոխումները ամաթոշակները աւելցնելու համար։ Թղթատարական վերատեսչութեան խորհրդականը, կառավարութեան հաւանութեամբը, զինուորներուն կատարել կու տայ ցրուիչի պաշտօնը։ Կառավարութիւնը որոշած է տեղի չտալ։ Այն ցրուիչները որոնք անմիջապէս գործի չը վերսկսին, պիտի ճամբուին։

— Բիքառ գնդապետը աղերսագիր տուաւ առժամեայ կերպով ազատ արձակուելու համար։

—Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Պ. Բոլ Տէչանէլ Ֆրանսական Ակադեմիին անդամ ընտրուեցաւ փոխանակ Պ. Հէյովէի։ Պ. Տէչանէլի մրցակիցն էր Պ. Հանոթի Ցուքիի։

ՍՈՖԻԱ.—Վերջին ընտրութիւններու հետեւանքով նախարարութեան դիրքը տկարացած ըլլալով, հաւանական է որ նախարարական մասնակի փոփոխութիւն մը տեղի ունենայ Սոպրանիէի գումարումէն, մայիս 27, ետքը։ Սթամպուլովի կուսակիցները դուրս պիտի ձգուին։

ԲՈՒԲԻԶ.—Բէլգիոյ ռուս դեսպանը Մանչուրիի երկաթուղիի խնդրին համար Զինու տուած պատասխանը չընդունեց։

ՊԵՐԼԻՆ.—Էլպա-Ռէյնի ջրանցքին ծըրագիրը երեսփ. Ժողովին կողմէ ընդունուած չըլլալով, նախարարական տագնապ մը հաւանական կ'երեւայ։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵ Ն.-ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ոդ երեսը

Պայսլը Հաուզի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Օ. Ո.	25	21
Ամէնէն բարձր գին	»	25	21
Ամէնէն վար գին	»	25	19 1/2
Բուէնոս Այրէսի երկաթ. զոց.	Ֆր.	131	12
Ամէնէն բարձր գին	»	131	87
Ամէնէն վար գին	»	130	87

ԲԱՑՈՒՄ 7 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Ֆ. Ն.	25	21 1/2
Բուէնոս Այրէսի երկաթուղի	Ֆր.	131	25
Օսմանիյէ		4 8	—
Ռէյժի		298	
Օսմ. Գանրա		13	20
Թուէտի ժէնէրալ ՕՖՖՍ.		6	20
Երկրագործական Գանրա		7	—
Օսմ. Ամ. Նանժ է Ալիէօռ	Ա. Ո.	5	02
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	32
Թրամուէյ բաժնեթ.		605	—
» Ժուիսանս		180	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	295	—
Քարափ Գ. Գոլոտ	»	562	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Բոլ Էմբէրիալ	»	20	15
Ռուբիկ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիէ	»	26	20
Բուպլի Ֆրանգաղամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	12 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	98
Գէրլին անմոկաս չէք	Մարք	19	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	19	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Մեռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	12
» » » Գ.	»	27	12
Դ.) բաց.	»	13	12
) զոց.	»	23	12
Թուրքական Հատապահ	»	85	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	76	—
Օսմ. Կայս. Գանրա	»	13	87
Աչտրնի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	107	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110	31
Հելլենական 5 %	»	44	25
Մոնտրոլ հելլենական 4 %	»	50	50
Ռանթ » 4 %	»	37	
Ռուկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» Նոր » 6 % 1892	»	95	—
Թուրք. Բարիզի վրայ	»	25	430
Դրամագլուխ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 18 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Մեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	25
) զոց.	»	23	25
» » » Բ.	»	17	80
» » » Գ.	»	27	40
Օսմանիյէ	»	418	75
Բուէնոս Այրէսի երկաթուղի	Ֆր.	132	50
Օսմ. Ռէյժի	»	298	—
Օսմ. Կայս. Գանրա	»	660	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	42
Թուէտի Լիոնէ	»	968	—
Գանք տը Բարի	»	—	—
Մուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	96	25
Սպանիական արտաքին	»	64	10
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դրամագլուխ	»	93	—

ՊԵՐԼԻՆ, 18 Մայիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Բուէնոս Այրէսի երկաթուղի	»	129	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԵՆՆԱ, 18 Մայիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Բուէնոս Այրէսի երկաթուղի	»	66	50
Օսմ. Ռէյժի	»	137	—

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

7 Մայիս 1899
Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանուցագրի 763.
Չերմաչափ 16.
Օդը ամպամած։
Կէս օր.— Ժամը 4.41։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Չերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	15
Սէրասքիր	—	21
Իզմիր	—	16
Հայֆա	—	—
Էնկիւրիւ	—	15
Պրուսա	—	18
Արհանկել	2	—
Բէյդեսպուրկ	—	10
Մոսկուա	—	16
Բարիզ	—	15
Վիեննա	—	13
Օթեսա	—	18
Սոֆիա	—	16
Աթէնք	—	21

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Ոչ մը ալեկոծուած։

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ԳՍԵՐԶՐԱՏՈՒՆ

ԱՐԾԱԼՈՅՍ

Զալաթիա, Վօյվոտա, 108 թիւ Արշալոյս ճաշարան-գաբէշրատունը բացուեցաւ ճաշարանապետմարաշցի Հաճի Կարապետ աղա Արրահամեանի ձեռամբ։

Վերոյիշեալ ազգային որ ծանօթ է իր ճարտարութեամբ, ոչ միայն պիտի գոհացնէ իր բոլոր յաճախորդները, գործածելով նիւթերու տեսակին ընտրութեամբ և կերակուրներու պատրաստութեան մաքրութեամբ, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան արագութեամբ, այլ նաեւ ստանձնած է Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին ամսական կէս օսմանեան ոսկի յատկացնել, սկսեալ մայիսի սկիզբէն, այդ գումարը ճաշարանին յաջողութեան ատճառին հետ բարձրացնելու պայմանաւ։

Խիստ գոհացուցիչ գներով ու նպաստաւոր պայմաններով մասնաւորներու տուները ճաշ կը ղրկէ։ 334 6—15

Ա.Զ.Դ

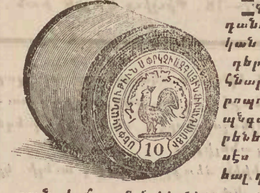

Զգ. Հիւանդանոցի սեպհական մաքարա դերձաններու հնարիչը Մեսրոպովիչ այս պնգամիր գրաբրենեանը ինչպէս նաեւ յիշեալ դերձաններուն վաճառման կեռնամատերն փոխադրած է Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Բիւլիջիք Իպտիրի օղլու խան թիւ 10, ուր կը կատարուին յիշեալ դերձանները մեծ և փոքր քանակութեամբ՝ և մինչեւ հիմայ եղած գնումները այնչափ մեծ զարկ մը առած են որ հայթայթիչն ընդարձակած է իր գործառնութիւնը, միեւնոյն առեւ ծախսելով գիները. մէկ խօսքով, ժամանակը, լաւ տեսակէն, որուն դէմ հրապարակի վրայ գտնուող վաճառականներէն ոչ ոք կրնայ մրցիլ և նոյն իսկ մրցիլ փորձել։

Կը յուսացուի որ բարեսէր տիկիններ և օրիորդներ ինչպէս նաեւ ազնիւ դերձակուհիներ և դերձակներ պիտի գործածեն այս ընտիր դերձանը գլխաւորապէս անոր համար որ առով օգուտ մը բրած պիտի ըլլան Ազգ. Հիւանդանոցին որուն ի նպաստ կը վաճառուի այս դերձանը. նպաստ ընել և օգտուիլ պարագայ մինչ է որուն առթիւ միշտ պիտի ներկայանար։

Կրօսաներուն և մաքարաներուն իւրաքանչիւրին վրայ միշտ փնտռելու է վերի մարքան վրան աջաղոյմ՝ որ արտօնուած է կայս. կառավարութենէն։

ԹԷՓԼԻՔ-ՊՈՇԸԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Ֆրանսական օպերէթի խումբը շատ յաջող կերպով ներկայացուց երէկ ՖՈՍԹը։ Այս գիշեր (CARMEN)։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Այսօրուան Դ. երեսի մէջ հրատարակած ենք Անատօլուի երկաթուղիներուն (Հայատար-փաչայէն մինչեւ Էսքիշէհիր) երթեւեկութեան նոր ժամանակացոյցը։

ԲԱՋԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ է. չափու վրայ հանդերձից Սրամիոյ Մանիսա փաշա Ապուս էֆենտի, Եէնի Ջարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս՝ իր առաջին հռամեայ շրջանին մէջ արդեւսք ցոյց տուաւ թէ իր խստաստեր գործարքիս կարող եր եւ հարգաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ բաշխերուած և փոքաւորութեամբ տեսնելով թէ արդոյ հաստատութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ օրքան աւելի խնամնալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը հաստատակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղինաց անէրէ և այնպիսի գներով որ յանձնարարեալ գգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40 0/0 չակ մը պիտի գտնեն վաճառատունս պատուասիրողները։

Բազէի հիմնագիրը. հրապարակիս ծանօթ շուրջայի վաճառատան մը տէրերն լինելով, իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պարարտել և միանգամայն շուրջայի սպառումն բարձրացնել մեծաքանակի փոքրիկ չահով մը, յանախորդաց թողով բոլոր աբՀնստական չահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ։ Ահա Բազէի անդրդելութեան գաղտնիքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԴԻՆ թիւն 2 դրուշ 112

ԲՐՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

ՊԱՏՊԼ ՀԱՌՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բառարան Ս. Գրոց. 625 երեսներէ կը բաղկանայ և զարդարուած է աւելի քան 223 գեղեցիկ պատկերներով։ Կը պարունակէ Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ Սուրբ Գիրքը քննող գիտնոյ հեղինակութիւններուն արդիւնքը։ Գրքին մէջ դրուած տեղեկութեանց ճշդութեան մասնաւոր խնամ տարուած է։

Կը յանձնարարուի որ հոգեւորականներ, ընտանիքներ և անհատներ այս գիրքէն մէկ օրինակ ստանան, և գործածեն զայն իբրեւ ստար, երբ կուսանին իմենց Սուրբ Գիրքը։

Գրքին գինը մէկ մէհիտիէ է, թէեւ կարժէ աւելի քան երկպատիկը։

Տղայոց Աւետարան, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 ղրշ.։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ, նաև բարոյական և հրահանգին մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Կը ծախուի Պայոլ-Հառուսի գրատան մէջ է Ֆինճանճիար Եօղուշու։ 173

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ՀԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ուր-ոփոք նչոս ոնգամ ի՛ք ՔՈՒՆ Լիվերբուլ և Գլասգիոյ ՀԷՔ

Անուանք	Քանոյ	Անուանք	Քանոյ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Ծամանիա	3574
Սէրմիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բալտոնիա	5587	Նարակոսա	2168
Սէ Փայոնիա	5547	Թարիֆա	2246
Նայլիա	4809	Բալտիրա	2144
Միթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Սէրբա	2143	Մորոգգո	1855
Գէտաս	1876	Ֆամբանիա	12950
Նէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12350
Գասպոնիա	4845		

Շէրպուրգ շոգենաւը, նաւապետ Քարպինոն, Լիվերբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ. ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ գործակալատոր Thomas C. Joly

Մէյմանէթի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Արլինգթոն ՀԷՔ— Քանոյ չոգենաւեր

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ցալիան	3500
Անմէնիան	10500	Քորիզիան	3500
Գէորգիան	10500	Աբրդ.ին	3000
Լանգսաղդրիան	9000	Այմերիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Անդալուսիան	3500
Գոլմպիան	8000	Աթենիան	2500
Ֆորնիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրգինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինոս	900
Վալմնիան	3700	Ցրոդոս	800
Ցալմնիան	3700	Լիսպոն	800
Նարպան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն կանչելու համար իրենց հրահանգը ղրկել չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ. ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Գլասգոյ, Մէլբուրնական և Սիս Սոպի ՀԷՔ Քանոյ չոգենաւեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէա	3000	Թիպս	2500
Անկլիա	3000	Նէրպիա	2400
Թէյսիդը	3000	Օսայրիս	2250
Գեանորուս	3000	Ռէրա	2250
Ցորոս	3000	Ոֆինրս	2000
Սոմանլի	3000	Գասրնի	1500
Գլասգոյէ.	2500	Գնուէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան Ճէմմ Մոս և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվերբուլ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երբեւեկութիւն կատարմամբերու 1899 Ապրիլ 1ին (Ն.Տ.) շաբաթէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԸ

ԿԱՅԱՐԱՆ	թ. 4 Ճամբ. Առտ.	թ. 34 Խառն Առտ	թ. 6 Ճամբ. Առտ.	թ. 8 Ճամբ Առտ	թ. 10 Ճամբ. Առտ.	թ. 12 Ճամբ Առտ.	թ. 14 Ճամբ. Առտ.	թ. 16 Ճամբ Իրիկ	թ. 36 Խառն Իրիկ	թ. 18 Ճամբ. Իրիկ.	թ. 20 Ճամբ. Իրիկ	թ. 22 Ճամբ. Իրիկ.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ ժմն.	10 40	11 —	1 10	2 5	3 25	4 10	5 5	6 35	7 35	9 25	10 30	11 35
Հայտար Փաշա ժկն.	11 5	11 25	1 35	2 4	3 50	4 35	5 30	7 —	8 —	9 50	10 55	12
	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	9 57	11 5	12 8
Գրզրլ Թօփրաք »	11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	8 26	10 4	11 12	12 15
	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	8 30	10 8	11 16	12 19
Կէօզ Թէփէ »	11 29	— —	2	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	8 35	—	11 21	12 24
Էրէնքէօյ »	11 36	12 2	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	8 41	10 14	11 28	12 29
Պօսթանճըք »	11 47	12 12	2 11		4 31		6 10	7 42	8 50	10 21	11 38	12 38
Մալթէփէ »	11 56	12 25	2 2		4 41		6 20	7 52	9 4	10 31	11 48	12 48
Քարթալ »	12 7	12 42	2 36		4 52		6 31	8 3	9 20	10 42	12 —	12 59
Բէնտիք ժմն.	12 15	12 52	2 44		5 —		6 39	8 11	9 30	10 50	12 8	1 7
		1							9 38			
Թուզլա »		1 26							10 5			
Կէյպզէ »		1 49							10 34			
Տիլ Իսքէլէսի »		2 13							11 —			
Թավշանճիլ »		2 24							11 13			
Հէրէքէ »		2 48							11 34			
Եարբմճա »		3 4							12 —			
Թիւթիւն Զիֆթլիք »		3 18							12 17			
Տէրինճէ »		3 29							12 30			
Իզմիր ժմն.		3 43							12 48			
		4 5										
Պէօյիւք Տէրպէնտ »		4 42										
Սապանճա »		5 14										
Ատա Բազար »		5 41										
Կէյվէ »		6 28										
Աք Հիսար »		6 51										
Մէթէճէ »		7 29										
Էսքիշէհիր »		7 59										
Վէզիր Խան »		8 37										
		9 20										
Պիլէճիք ժմն.		9 55										
Քարաքէօյ ժկն.		10 45										
Պոզիւիւք »		11 29										
Իսկէ Իօնիւ »		12 22										
Զուրբուր Հիսար »		12 54										
Էսկի Շէհր ժմն		1 35										
		ՀԻ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԸ

ԿԱՅԱՐԱՆ	թ. 1 Ճամբ. Առտ.	թ. 3 Ճամբ. Առտ	թ. 5 Ճամբ. Առտ.	թ. 31 Խառն Առտ.	թ. 7 Ճամբ. Առտ.	թ. 9 Ճամբ. Լուս.	թ. 11 Ճամբ. Լուս.	թ. 18 Ճամբ. Առտ.	թ. 15 Ճամբ. Իրիկ.	թ. 17 Ճամբ Իրիկ.	թ. 33 Խառն Առտ.	թ. 19 Ճամբ. Իրիկ.
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Էսկի Շէհր ժկն.											9 45	
Զուրբուր Հիսար »											10 24	
Իսկէ Իօնիւ »											10 57	
Պոզիւիւք »											11 31	
Քարաքէօյ »											12 10	
											1 —	
Պիլէճիք ժմն											1 14	
Վէզիր Խան ժկն.											1 51	
Լէֆքէ »											2 29	
Մէրէճէ »											3 3	
Աք Հիսար »											3 32	
Կէյվէ »											3 58	
Ատա Բազար »											4 54	
Սապանճա »											5 12	
Պէօյիւք Տէրպէնտ »											5 42	
											6 18	
Իզմիր ժմն.											6 40	
				10 45							6 56	
Տէրինճէ »				11 3							7 5	
Թիւթիւն Զիֆթլիք »				11 11							7 20	
Եարբմճա »				1 32							7 47	
Հէրէքէ »				12 5							7 59	
Թաֆշանճիլ »				12 17							8 9	
Տիլ Իսկէլէսի »				12 29							8 42	
Կէյպզէ »				1 4							9 2	
Թուզլա »				1 24							9 24	
				1 50								
Բէնտիք ժկն	10 35	11 37	12 33	1 58		3 45		5 38	7 12	8 41	9 34	11 8
Գարթալ »	10 44	11 46	12 44	2 10		3 54		5 47	7 21	8 53	9 47	11 17
Մալթէփէ »	10 56	11 58	12 55	2 27		4 5		5 58	7 32	9 6	10 5	11 28
Պօսթանճըք »	1 5	12 16	1 6	2 41		4 15		6 9	7 43	9 16	10 20	11 39
Էրէնքէօյ »	11 13	12 18	1 18	2 52	3 27	4 25	5 14	6 19	7 52	9 26	10 32	11 47
Կէօզթէփէ »	11 17	12 22	1 22	2 56	3 31	4 29	5 18	6 23	7 56	9 30	—	11 51
Ֆէրէր Եօլու »	11 23	12 27	1 27	3 2	3 36	4 34	5 23	6 28	8 1	9 35	10 41	11 56
Գրզրլ Թօփրաք »	11 27	12 31	1 31	3 6	3 40	4 38	5 27	6 32	8 5	9 39	—	12 —
Հայտար Փաշա ժմն.	11 33	12 37	1 37	3 13	3 46	4 44	5 33	6 38	8 11	9 45	10 50	12 6
	11 40	12 45	1 45	3 25	3 55	4 50	5 40	6 45	8 20	9 55	11 5	12 12
Քարաքէօյ Կամուրջ ժմն.	12 5	1 10	2 10	3 50	4 2	5 15	6 5	7 10	8 45	10 20	11 30	12 37
											Դրկ.	

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը (Ամ ոէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմբնս Յակորեան խան, Վոյվոտա փողոց թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը ԵԷՆի ճամի հովիտը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-Գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մարբուճճիլար, Զարչըլը խան, թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՄՈՒԻԼՍԸ

ԱՌԱՋԵՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ Ընդարձակ Հէյլի, Գ. Գլասգոյ և Օրեհայլ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1487	Կոգս	1011	Մալմս	724	Բօգարիս	188
Ալէքթօ	3607	Գոնկս	2906	Կրօտնս	1595	Մարէնկս	2273	Ժանգս	1113
Անճէլս	1541	Գորսս	895	Լիրս	775	Մարգէլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսսոս	2377	Գիտս	4211	Լիսակս	1581	Մէքսիս	3557	Սիլիս	1193
Գասանս	1822	Ջօմինս	987	Լինտու.	3720	Մրս	1357	Պէրս	1200
Գօրտինս	1264	Ջուրս	2323	Լսարգիս	3600	Մանչէսթէրս	1725	Ռասսս	1328
Գրսվս	1076	Տրարս	1713	Լուսիպէր	596	Մուրիլս	2119	Ռ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Բակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գլէֆգալս	4431	Քարս	2464	Նասմս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէլրս	1671	Լիսոքարտս	1520	Հիւնս	1086	Ոնեմրիս	4036	Թորքիտս	487
Դալիբսս	1337	Իջգազ	1481	Ֆիլսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպնս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆորթինս	2307	Բալէրմս	1537	Վասբս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆրանս	1730	Բէլս	510	Զէոս	1289
Զիբակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիալթս	2229	Զօլինտրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանս	2272	Ռինանս	1563	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվերնս	1643	Ռօլս	1312	Զէրս	1200
Գլասգոյ.	4235	Գիրանս	1243	Լոնէնգս	3191	Ռոմէս	1789		

Լոբէնգս շոգենաւը, նաւապետ Ուիլկ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Քոմրիէլլս շոգենաւը, նաւապետ Կրէյմար, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Տորոս շոգենաւը, նաւապետ Բէյզ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 8ին և 22ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ. գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ Քիւ 17—18. Ֆիւշէրս Մէյլէք խան, Ղալաթիա

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բէթերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895 ի հաշիւով 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Քուչէքճի խան (Գիրեսէ Մուսթաֆա)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԻԲԲԷՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ո Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանի խուրկատ Լէյլ յարէ, Ճիլ Զէյտէանլը, գէմ)

կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստուգիկ ցաւած տեղերն ճշդ ուժգին կը լեցնեն. յատկապէս և խոխսոյ միջոցաւ պայմանաւ։

Ներգնեար եղանակաւ, նուրբ. ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ոտքեր կը պատրաստեն, յոր և նման բնական, գինի յանդուգնին ըստ պէտքի, ծանրոցինի, և պէտ ոտքատեսնին երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ոգեպանեներու միջոցաւ, ուանց չոգ ստանձնելու։

Ե. Դ. Զմեռները կերակի օրերն ալ, (Փէչ- ին- որ) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (Փէչ- ին- ինէր) հիւանդ կընդունին բերան գործատեղին։

Գաղանիներ կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ֆր 1 Եղիսիկի ֆոտ։

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գ2. 4 16 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 5 17 Իզմիր, Բիրէ, Աղերսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղերսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Գերուզ եւ Գիոս)։
Եշ. 6 18 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 6/18 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռնու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Գաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 7 19 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 562

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖՅԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (23)

ԱՂՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԵՍԱՐԷԻ ՇՈՒՐՋԸ

Ա. ՄԱՍ

ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԸ

Բայց այն վայրկեանին ուր խեղճ սրդոան պիտի ըղջուէր, տոքթէօռն ու Անտրէ բացատանը մտած կին արդէն։

Կենդանին՝ անոնց գալը տեսնելով ա՛լ աւելի կատղեցաւ և նորէն Ֆռիքէի մէջքէն բռնելով բարձրացաւ ծառերն ի վեր, իր ու զինքը հետապնդող մարդոց միջև բաւական հեռաւորութիւն մը ձգելով։

Ֆռիքէ կը խեղդուէր խիտ ճիւղերուն մէջ։

Այդչափ բարձր տեղի մը վրայ, խենթութիւն էր փրկութեան վրայ խորհիլը։

Կենդանին կուրծքին վրայ ահագին վէրք մը կար, որ միշտ աչքերուն առջեւն էր, ահաւոր կերպով բացուած։

Բայց հակառակ այդ սոսկալի վէրքին, կրկին ո՛և է տկարութիւն չէր տեսնուէր անոր վրայ։

Նոյն իսկ եթէ ան տկարանալու ալ ըլլար ու որոր ձեռքէն ձգէր, այդչափ բարձրութենէ մը իյնալով նորէն մահն էր խեղճ Ֆռիքէի գտնելիքը։

Կենդանին ձեռքը երթալով աւելի կը սեղմէր իր մէջքը։

Անշուշտ, եթէ հագուստները հաստ չըլլային, մինչև այն ատեն բզքտուած պիտի ըլլար։

Ցանկած, ստահակը մտածում մը ունեցաւ։

Բէվզրէրը՝ որ միշտ մէջքին անցուած կը մնար, հանեց խլոյն և փողը կապիկին կուրծքին կրթնցուց։

Ցեսոյ վայրկեանի մը չափ վար նայեցաւ։

Ահագին բարձրութեան մը վրայ կը գտնուէր, ուրկէ վար ամէն բան կանանչ կ'երեւար։

Եթէ երբեք կենդանին սպաննուելու ըլլար, ծառերն ի վար պիտի գլտորէր։

Բայց որու հոգ, կը մտածէր ստահակը։

Ողջ ողջ բզքտուելէ անչուշտ աւելի լաւ էր բաղդին ապաւինիլը։

Որովհետեւ կը յուսար թէ դեռ կ'սճաման չհասած, պիտի կարողանար ծառի մը ճիւղը ձեռք ձգել և յետոյ անդորրութեամբ վար իջնել մարմնամարզի մասին իր ունեցած արտադոյ կարգի ընդունակութեան շնորհիւ։

Կապիկին սրտին բաբախումները կը զգար, որոնք եռ ու առաջ կը մղէին ըլլալվէրին փողը։

Ստահակը որոշումը տուաւ։

Պայթում մը՝ և հարուածը մեկնած էր արդէն։

Մահացու կերպով վիրաւորուած՝ կապիկը երկու ձեռքերը կուրծքին տարաւ և թողուց Ֆռիքէն։

Ցուսահատութեան աղաղակ մը արձակեց ստահակը։

Եւ գլուխը վար, ոտքերը վեր, ձեռքերը տարածած, ճիւղէ ճիւղ զարնուելով վար գլորեցաւ հարիւր յիսուն մէթր բարձրութենէ մը։

. . . . . .

Այս սոսկալի իրողութիւնը տեղի կ'ունենար սրսրդներուն գտնուած տեղէն 500 մէթր անդին։

Կորիլը՝ մարդոց ներկայութենէն սարսափած՝ այդչափ մը տեղ առաջացած էր ծառերու կատարներուն վրայէն։

Որսորդները միշտ վնտռտուքի մէջ էին։

Երկու ժամ անցած էր և տակաւին չէին կրցած յուսատու հետք մը երեւան հանել։

Ոչ մէկը սակայն կը մտածէր եռդառնալ։

Ողջ կամ մեռած, կ'ուզէին ձեռք ձգել ստահակը։

Տաքը սոսկալի էր։

Տոքթէօռը կը հայհոյէր շարունակ։

Ցանկարծ ճիւղերը կոտրտիլ սկսան։

Սուր աղաղակ մը լսուեցաւ թանձր անտառին մէջէն և Օղանոր՝ Ֆռիքէի փիղը երեւցաւ պզտիկ խարտիկին՝ Մաժէսթի հետ։

Աղաղակը՝ ուրախութեան աղաղակ մը, Մաժէսթ արձակած էր։

—Օ՛հ, բաւ տոքթէօռը, հաւատացէք որ այս հասարակածային ստահակը մեզմէ չա՛տ աւելի խելք ունի։ Տեսէ՛ք, գացեր որսի կեղդանի մը է գտեր։ Գրաւ, գաւակս, կենդանի մը բերիր մեզի՝ որ լաւ հոտառութիւն ունի։

—Կը հասկնամ պզտիկին խելացութիւնը՝ շարունակեց ենտրէ։ Մեղք որ աւելի առաջ ականջ չդրինք Մաժէսթի. աւ է եղեր քիչ մը առաջուան հակցնել ուզածը։

—Փիղը, յարեց տոքթէօռը, իր աքանչելի հոտառութեան շնորհիւ պիտի կրնայ քիչ ատենուան մէջ Ֆռիքէն երեւան հանել։

—Օ՛հ, որսի՛ ուրեմն։

Անտրէ նախ փիղին ներկայացուց կապիկին կողմէ ջախջախուած երկարուածեանին կտորները։

Օղանոր՝ պատիժը անոնց չորսդին պըտտցուցեալ քիչ մը ատեն, և սկսաւ իր շուրջը հոտուրտալ։

—Ֆռիքէ՛, Ֆռիքէ՛, կը պոռար տոքթէօռը՝ իր որդոյնան ձայնովը։

Եւ ամէն մէկ պոռալուն, փիղը կը տնկէր ականջները և ո՛և է կերպով աղմուկ հանելէ զգոյշ, ականջ կը դնէր վայրկեանի մը չափ, իր սիրելի ստահակին պատասխանը լսելու համար։

Կենդանին՝ տակաւ տենդոտ՝ կը դառնար, անհանգստութիւն մը կը զգար. չէր կրնար միեւնոյն տեղը մնալ։

Անտրէ զայն տարաւ այն ծառին առջեւ, որուն բունին վրայ կապիկին արիւնոտ ձեռքը դրոշմուած էր։

Խուլ աղաղակ մը արձակեց փիղը։

Սչուքները փայլիլ սկսան։

Կապիկին արիւնը հոտուրտած ատեն, առած էր նաեւ Ֆռիքէի հոտը։

Բռնելիք ուղղութիւնը մութ չէր ալ իրեն։

Գիտեր թէ ուրիշ՞ առաջանալ պէտք էր ստահակը գտնելու համար։

Ու գլուխը բարձրացուցած, ահռելի բարկութեան մը պատայայտութիւնը դէմքին վրայ, ուրակաի մը պէս մեկնեցաւ յանկարծ, պատիճը գլխէն վեր ցցած ու ճիւղերը կոտրտելով։

Որսորդները վազելով անոր հետեւիլ սկսան։

Փիղը՝ իր ահագին մարմնով բաւական հանգստաւէտ ճամբայ մը կը բանար իրեն առջեւէն։

Այդ կատաղի վազքը ամբողջ հինգ վայրկեան տեւեց։

Ցոյս մը կար ամէնուն քով ալ։

Այնչափ սիրտհատումները վերջ մը պիտի գտնէին ալ։

Ցուզումը՝ փոխանակ զանոնք ջլատելու, աւելի ոյժ տուած էր, այնպէս որ կրցան փիղին հետ գրեթէ միեւնոյն ատեն հասնիլ ահագին պանանենի մը տակը։

Մաժէսթ արդէն վար ցատկած էր փիղին վրայէն։

Որովհետեւ գետնին վրայ ահագին սեւ մարմին մը տարածուած էր արեան լճակի մը մէջ։

Միւսներն ալ տեսան այդ մարմինը։

Ահարկու կապիկն էր, կուրծքը բէվզրէի գնտակէն բացուած, բերանը տարօրինակ ծամաուութիւն մը ստացած, աչքերը բաց, խոպոտ ու ցուրտ նայուածքով մը՝ որուն մէջ մահը կը ցոլար։

—Օ՛հ, ահռելի կենդանին, բացագանչեց Անտրէ։

Կ'երեւայ թէ փիղն ալ երիտասարդին կարծիքէն էր. որովհետեւ չիտակ կենդանիին վրայ երթալով, ծառի մը բունին չափ հատ ոտքը անոր կուրծքին վրայ դրաւ և սկսաւ ճնշել։

Քա՛ք, քա՛ք...։

Կապիկին կրծոսկրը ջախջախուեցաւ իսկոյն ու մարմինը տափակցաւ ձեռքի մը պէս։

Արդարութեան այս գործը կատարելէ ետքը, Օղանոր նորէն պատիճը ցցեց ու դարձեալ չորս կողմը հոտուրտալ սկսաւ։

(Շարունակելի)